

VINERI 13 DECEMBRIE 2002 • ANUL LII NR. 50

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

CINSTIREA TRADIȚIILOR LA MICHERECHI

CALENDAR ORTODOX

16 decembrie, luni – Sf. Prooroc Agheu; Sf. Mc. Marin; Sf. Teofana împărăteasa.
17 decembrie, marți – Sf. Prooroc Daniel și Sfinții trei tineri: Anania, Azaria și Misail.
18 decembrie, miercuri – *f. Cuv. Daniil Sihastrul*. Sf. Mc. Sebastian și Zoe; Sf. Modest, Arhiepiscopul Ierusalimului;
19 decembrie, joi – Sf. Mc. Bonifatie; Cuv. Grichentie; Sf. Aglaia.
20 decembrie, vineri – Înaintepăznuirea Nașterii după trup a Domnului; Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul.
21 decembrie, sâmbătă – Sf. Mc. Iuliana cea din Nicomidia și Sf. Mc. Temistocle.
22 decembrie, duminică – Sf. Mare Mc. Anastasia; Sf. Mc. Hrisogon și Teodota. Duminica dinaintea Nașterii Domnului (a Sfinților Părinți după trup ai Domnului); (Genealogia Mântuitorului).

Un nume pe săptămână

Daniel (17 decembrie) – este la origine un vechi nume teoforic ebraic *daniyyel*, „Dumnezeu m-a judecat”, format din verbul *dayan*, „a judeca” și *‘El*, abreviere de la *Elohim*. Nume calendaristic creștin. Influența greco-slavă: *Daniil, Dănilă, Nilă, Dănăilă*. După influența apuseană: *Daniel, Dan*.

Daniel (sec. VI î.Hr.) a fost unul dintre marii profeți evrei. În timpul exilului poporului iudeu, în Babilon a devenit favorit al regelui Nabucodonosor și a profetizat despre venirea lui Mesia. Faptele sale sînt relatate în Cartea lui Daniel din Vechiul Testament, scrisă în ebraică și arameică.

AGENDĂ

16 decembrie

1910 – primul zbor experimental din lume al unui avion cu reacție, inventat și pilotat de inginerul român *Henri Coandă*.

1989 – la *Timișoara*, cîteva sute de coreligionari ai pastorului Tókes László au aprins luminări și s-au rugat în preajma bisericii reformate, protestînd astfel împotriva hotărîrii judecătorești, conform căreia pastorul urma să fie evacuat din Timișoara. Ulterior manifestația s-a transformat într-una politică, strigîndu-se pentru prima dată „Jos Ceaușescu!”.

1993 – senatorii români au hotărît prin lege, ca în fiecare an intervalul 16–22 decembrie să fie marcat printr-o suită de comemorări și să fie denumit „Săptămîna recunoștinței” în memoria eroilor Revoluției din decembrie 1989.

17 decembrie

1843 – s-a născut *Carmen Sylva, Regina Elisabeta* a României.

1863 – domnitorul Alexandru Ioan Cuza promulgă „*Legea secularizării averilor mănăstirești*”, redînd în exploatarea țării peste 50% din pămîntul arabil.

1912 – a murit savantul și omul politic liberal *Spiru Haret*.

20 decembrie

1989 – La *Timișoara*, în Piața Operei, o sută de mii de manifestanți au demonstrat împotriva regimului.

1997 – Miniștrii Apărării din România și Ungaria au semnat la Băile Felix, acordul bilateral în domeniul transporturilor militare, care a reglementat transporturile rutiere și pe cale ferată dintre cele două țări.

21 decembrie

1375 – s-a stins din viață poetul italian *Giovanni Boccaccio*.

1846 – a fost făcută *prima operație chirurgicală sub anestezie* în Marea Britanie, la Spitalul University College, de către Robert Linton care a amputat piciorul unui slujitor.

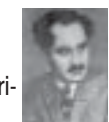
1883 – a apărut cartea cu „*Poesii*” de Mihai Eminescu, cu o prefață semnată de Titu Maiorescu, singurul volum tipărit în timpul vieții autorului.

1956 – a murit poetul *Nicolae Labiș*.

22 decembrie

1889 – s-a născut *Nichifor Crainic* (Ion Dobre), scriitor, publicist și eseist, directorul revistei „*Gîndirea*”.

1989 – A fost deschisă din nou *Poarta Brandenburgului*, simbolul unității germane. Imediat după aceea, au fost deschise și granițele dintre cele două state germane.

„Am pornit să colindăm”

Ca în ceilalți ani, Corul mixt „Pro Musica” pornește într-un turneu de colinde și în ajunul actualelor sărbători de Crăciun. Primul concert va fi unul „de-al casei”, cînd, în seara de 14 decembrie, coriștii vor cînta la sediul giulan al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. O zi mai tîrziu, duminică, la 15 decembrie vor

lua drumul Bihorului, oferind la ora 17.00 în biserica din Apateu împreună cu corul „Armonia” din localitate un concert de colinde. Tot în biserica din Apateu se vor face cu acest prilej și filmările concertului, oferit de giulani, de către staff-ul „Ecranului nostru”. În ziua de 17 decembrie, cîntăreții giulani vor asigura ca-

drul muzical pentru „Ziua Minorităților” din Bichișciaba, cîntînd oaspeților același program de colinde. În duminica dinaintea Crăciunului, la 22 decembrie, corul va cînta în cadrul sfintei slujbe din catedrala Sfîntul Nicolae din Giula, iar după-masă va oferi concertul de sărbătoare și credincioșilor din biserica ortodoxă română din Cenadul Unguresc.

Ministrul ungar de externe în vizită la București

Miniștrii de externe al Ungariei și României s-au întîlnit la mijlocul acestei săptămîni la București. Tema principală a convorbirilor din zilele de 10–11 decembrie a fost modificarea proiectului Legii facilităților. Înainte de întîlnire, *Mircea Geoană*, ministrul român de externe și-a exprimat speranța că va fi găsită cea mai bună modalitate de amendare a acestei legi, care să corespundă atît criteriilor europene, cît și intereselor celor două țări, astfel încît această temă să fie definitiv încheiată. Un interes deosebit există și pentru găsirea unei formule care să permită relansarea Fundației Gojdu, o chestiune extrem de importantă și pentru români, și pentru maghiari – a apreciat ministrul Geoană.

- va -

Directoarea școlii din Micherechi a fost suspendată

Consiliul local din Micherechi a decis, la ședința din 9 decembrie, suspendarea directoarei școlii generale, *Aurica Hoțopan*, conducerea instituției fiind preluată de profesorul *Zoltán Ruja*, director împuternicit. Printre principalele motive de suspendare a fost amintit că sprijinul financiar, primit din fondurile de intervenție ale Ministerului Învățămîntului cu scopul de întregire a fondului necesar pentru buna funcționare a școlii, nu a fost cheltuit în această direcție. În vederea bunei funcționări a școlii românești, primăria din Micherechi a primit de la Minister în anul 2000 – 15 milioane, în 2001 – 3 milioane, iar în 2002 – 4,8 milioane de forinți. Conform informațiilor primite de la primăria din Micherechi, în foarte scurt timp se va publica concurs pentru postul de director al școlii românești.

- va -

Trei tineri români într-o expoziție comună la Budapesta

Biblioteca Centrală de Limbi Străine organizează miercuri, la 18 decembrie, începînd de la ora 17, un program cultural

de excepție, în sala de expoziție a Bibliotecii, de pe str. Molnár nr. 11, din sectorul V al Capitalei. Ca prim moment al serii, con-

silierul Ambasadei României din Budapesta, scriitorul *Mircea Opriță*, directorul Centrului Cultural al României de la Budapesta va deschide o expoziție a trei tineri artiști plastici români. Vernisajul va prezenta lucrările tinerilor *Adela Chiș*, *Aurelia Nemeș* și *Victor Frățean*. Expoziția va putea fi vizionată pînă la 22 ianuarie 2003, în orele conforme cu programul bibliotecii.

În continuarea seratei, va urma un cînaclu literar în care vor fi lansate cele două cărți realizate recent de *dr. Maria Berényi*. Este vorba despre ampla monografie consacrată vieții și activității lui Emanuil Gojdu între anii 1802–1870, precum și despre volumul bilingv de poezie originală „*În pragul noului mileniu*”. E. I.

Poșta redacției

Mă numesc Matei Gheorghe, sunt medic de familie, am 55 ani și locuiesc în Brad, jud. Hunedoara, România. Pe bunicul meu îl chema Matei Ioan și a murit în 1917 (relativ tînăr). A fost preot și s-a născut în satul ZDRAPTI, județul Hunedoara. A avut un frate: MATEI NICOLAE, care a făcut Liceul în orașul Brad, jud. Hunedoara prin 1880–1882.

Anul 1918 l-a găsit pe fratele bunicului, pe acel Matei Nicolae în Bichișciaba–Ungaria, unde era căsătorit și se pare că lucra la căile ferate. A rămas în Ungaria și nu a mai revenit niciodată în România. Tata, azi în vîrstă de 92 de ani, spune că unchiul său, MATEI NICOLAE, a lucrat ca impiegat la gara din Bichișciaba, că ar fi avut copii și urmași. Ne-am bucura să aflăm că ar mai exista rude din partea unchiului tatălui meu. Dacă aflați ceva, v-am ră-mîne recunoscători dacă ne scrieți. Adresele mele de pe Internet sunt:

dr_matei@yahoo.com, dr_matei@lycos.com

Cu urări de sănătate și fericire:

Dr. Matei Gheorghe

Brad, jud. Hunedoara, România

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

S-a înființat Alianța Autoguvernărilor Românești din Județul Bichiș

Vinerea trecută, la 6 decembrie, reprezentanți ai 16 autoguvernări românești din Ungaria s-au întrunit la o ședință extraordinară la sediul din Giula al Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Dintre acestea 16 organizații, 12 sînt din județul Bichiș și 4 din jude-

tul președintelui despre activitatea Autoguvernării pe Țară, a luat cuvîntul *Ioan Tanaszi*, vicepreședinte al AȚRU, președintele Autoguvernării Românești din Pocei și președintele Alianței Autoguvernărilor Românești din Județul Bihor. Mulțumită funcției din

ar servi interesele românilor din Ungaria etc.”

Președintele executiv al înființării alianței a fost *Tiberiu Luhas*, șeful oficiului AȚRU, care a înșirat toate competențele acesteia. Tot aici s-a remarcat că aceasta s-ar forma pe baza Legii Asociațiilor.

țul Csongrád. Scopul principal al întrînirii a fost înființarea unei alianțe a autoguvernărilor românești din județul Bichiș, la care vor să se afilieze și cei din Csongrád. La formarea unei astfel de uniuni e nevoie de cel puțin cinci autoguvernări. Iar fiindcă în județul Csongrád doar patru vor să se unifice, acestea s-au adresat bichișenilor, dorind să se afilieze acestora.

În prima parte a ședinței, *Traian Cresta*, președintele AȚRU a salutat adunarea și a prezentat vechii și noii membri ai autoguvernărilor în urma alegerilor din 20 octombrie a. c. După rapor-

urmă, *Ioan Tanaszi* a avut posibilitatea să prezinte avantajele acestei organizații la nivel județean. Din această comunicare s-a aflat că alianța ar fi o organizație legitimă și ar putea obține sprijin financiar mai variat prin mai multe concursuri. *Ioan Tanaszi* a înșirat câteva dintre avantajele acesteia: „Ar primi mai mulți bani decât autoguvernările locale românești; ar putea organiza și coordona evenimentele din Bichiș, nu ar trebui mobilizată de fiecare dată Autoguvernarea pe Țară; ar avea influență în procesul de preluare a instituțiilor din acest județ;

După discuțiile dintre cele 12 autoguvernări bichișene, 10 au devenit membri fondatori ai Alianței Autoguvernărilor Românești din Județul Bichiș. (Pentru a nu confunda această organizație cu o altă uniune, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, *Foia românească* folosește expresia „alianță” și nu „uniune”). Nu s-au atașat inițiativei autoguvernările românești din Micherechi și Giula.

În continuare, s-a discutat și s-a adoptat planul regulamentului de funcționare. Fondatorii au votat unanim. Alianța nou înființată și-a ales și un corp executiv format din șapte membri: *Alexandru Finna* (președinte), *Gheorghe Marc*, *Mihai Vidican*, *Gheorghe Santău*, *dr. Florin Olteanu*, *Maria Rocskár* și *Andelco Tompan*. Acest corp executiv are menirea să convoace adunarea generală a alianței. Cei care nu s-au aliat de data aceasta, mai au posibilitatea s-o facă și ulterior. După informațiile primite de la reprezentanții autoguvernărilor din Micherechi și Giula, ei deocamdată au decis să nu se atașeze.

- iova -

Președinți vechi și noi (II)

În numărul nostru din 15 noiembrie am publicat lista parțială a președinților de autoguvernare minoritară română din localități. În cursul lunii trecute s-au constituit toate reprezentanțele noastre locale, astfel vă putem informa și despre rezultatele alegerilor din celelalte așezări și sectoare din Budapesta.

Budapesta

În Sectorul II al Capitalei, președinta reprezentanței românești a rămas *dr. Maria Berényi*, conducătoarea Societății Culturale a Românilor din Budapesta (SCRB), care a îndeplinit această funcție și în cele două cicluri electorale anterioare. În Sectorul III, președinta este tînăra *Livia Frătean*, reprezentantă SCRB. O schimbare esențială s-a produs în fruntea Autoguvernării Românești din Sectorul XI, în care între 1998-2002 s-au aflat 3 neromâni și 2 români din SCRB. Acum proporția s-a inversat, prin urmare, în locul lui *Ambrózy Gabriella*, reprezentanta organizației UDMR, a fost aleasă *Adela Chiș*, care a pornit la alegeri în culorile SCRB. În Sectorul XXI a devenit președinte *Alexandru Țirle*, lansat de Asociația Română din Budapesta (ARB). În celelalte 11 sectoare, la fel ca mulți dintre deputați, nici președinții nu aparțin comunității române autohtone.

Județul Bichiș

La Aletea, schimbîndu-se componența reprezentanței românești, în locul lui *dr. Ioan Selejan*, președintele de pînă acum, a fost ales *Vasile Botaș*. La Bătania șeful autoguvernării românești a rămas *Andelco Tompan*. S-a schimbat însă liderul re-

prezentanței uneia dintre cele mai însemnate comunități românești, care se află la Chitighaz, unde pe fostul președinte *Alexandru Finna* îl va înlocui *Petru Selejan*, directorul Centrului Cultural. Autoguvernarea românilor din Giula și-a început activitatea cu demisionarea unei membre și într-o componență nouă. În funcție a rămas doar președintele *dr. Ioan Ciotea*. Noua autoguvernare românească din Ciorvaș va fi condusă de *Minodora Nagy*, iar la Leucușhaz, vechea autoguvernare rămîne cu vechiul președinte, *Gheorghe Santău*.

Județul Bihor

La Jaca, *Márkus Imre*, președintele de pînă acum a fost înlocuit de educatoarea *Clara Kovács*. La Săcal liderul autoguvernării românești a rămas *Alexandru Monoc*, profesorul de istorie al școlii locale.

Județul Csongrád

La Apátfalva președinta autoguvernării românești, constituită acum pentru prima oară, este *Takácsné Gladits Maria*. La Nădlacul unguresc, tot în 2002 s-a ales pentru prima oară un corp de reprezentare în numele românilor. În funcția de președinte al acestuia a fost aleasă *Kovacsik Károly Zoltánné*, originară din Nădlacul din România.

Ștefan Crăsta

Ședință la Pocei

Autoguvernările românești din județele Bichiș, Bihor și Csongrád vor începe pregătirile pentru ședința electorală din 2 februarie 2003, întrîindu-se simbată în cadrul unei ședințe de lucru la Pocei. La întrevvedere din ziua de 14 decembrie sînt invitate cele două alianțe județene ale autoguvernărilor românești din Bichiș și Bihor, precum și celelalte reprezentanțe

care vor să se alieze acestei structuri. La ședință vor fi discutate principiile pe baza cărora se va alege noua conducere a AȚRU, adunarea generală, prezidiul etc. După cum am aflat de la *Tiberiu Luhas*, șeful Oficiului AȚRU, după toate probabilitățile se va prefera în viitor formula cu 53 de deputați în adunarea generală a AȚRU.

Trei nominalizări pentru distincția „Pentru Românii din Ungaria”

Conform informațiilor primite de la Oficiul AȚRU, pînă la termenul de 5 decembrie, trei propuneri au fost înaintate pentru distribuirea distincției „Pentru Românii din Ungaria”, ediția 2002. Astfel, Primăria din Bedeu și Asociația Culturală a Românilor din această localitate au propus pentru acest premiu Echipa păstrătorilor de tradiții din Bedeu, Casa de Cultură și Biblioteca din Jaca ar dori să-i fie înmînată această distincție doamnei *Olga*

Eisele, referenta română la Biblioteca Centrală de Limbi Străine din Budapesta, iar Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a propus în acest sens Redacția Românească a Televiziunii Maghiare. Despre distribuirea distincției „Pentru Românii din Ungaria” se va decide la ședința din ziua de 20 decembrie a Prezidiului AȚRU, iar înmînarea ei va avea loc la ședința festivă a AȚRU, care se va ține în ultimele zile ale acestui an.

- iova -

Electorul din Újpest a fost ales în mod ilegal

Biroul Electoral pe Capitală a fixat în această săptămână data alegerii autoguvernărilor minorităților din Budapesta. Astfel, reprezentanța românească se va forma la 28 ianuarie 2003. Pentru alegerea autoguvernării budapestane sunt îndreptățiți și electorii aleși în mod special cu acest scop, în acele cartiere în care nu s-a constituit autoguvernare a minorității respective. Reprezentanta pe Capitală a românilor va avea 9 membri. Ei vor fi aleși din rândul celor 94 de electori, dintre care cei mai mulți nici nu se declară români. În sectorul IV, în cartierul Újpest, ședința electorală s-a ținut fără respectarea legilor în vigoare. Electorul ales aici este totuși îndreptățit să participe atât la formarea Autoguvernării Românești pe Capitală, cât și la constituirea Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

În urma alegerilor din 20 octombrie 2002, cele mai multe autoguvernări românești s-au format la Budapesta. Dintre cele 23 de sectoare ale capitalei, în 18 au fost alese „reprezentanțe românești”, constituite în total din 90 deputați. Dintre cele 5 sectoare în care nu există în prezent autoguvernare românească, în 4 se țin și în aceste săptămâni alegerile electorilor cu drept deplin de participare la constituirea autoguvernării pe Capitală și pe țară.

Legea nr. LXXVII din 1993, cu privire la drepturile minorităților, stabilește că pentru alegerea electorului sunt îndreptățiți acei cetățeni cu drept de vot în așezarea respectivă, care aparțin aceleiași minorități. Având în vedere această reglementare, participanții la adunarea alegerii electorilor trebuie să declare – în cazul alegerii electorului român – că aparțin comunității românești din Un-

ria. În ciuda acestei formulări clare a legii, la alegerea din 2 decembrie 2002 a „electorului român” din sectorul IV (Újpest), comisia electorală locală n-a respectat normele legale, verificând doar dreptul de vot al celor 23 de cetățeni care s-au prezentat la alegere, fără ca aceștia să declare că sunt de naționalitate română. Elector a devenit Jancsin György, care la alegerile din 20 octombrie 2002, a pornit în autoguvernarea românească din sectorul II drept candidat al Asociației Române din Budapesta (ARB). Atunci acest lucru nu i-a reușit. Jancsin este necunoscut în rândul românilor. În schimb, în urma ședinței electorale i s-au asigurat drepturi depline de participare la formarea autoguvernării românești din Budapesta și a autoguvernării pe țară. Comisia electorală locală din Újpest consideră că, după ce în decurs de 3 zile de la ședința electorală nu

s-a reclamat nici o neregulă, mandatul obținut nu mai poate fi contestat.

La 28 noiembrie, în sectorul XXIII, cartierul Soroksár, a reușit să devină elector Vasile Roxin. ARB, asociația condusă de noul elector, are cei mai mulți deputați în reprezentanțele românești din sectoarele budapestane, deși dintre aceștia numai foarte puțini se declară români sau sînt cunoscuți de românii din această țară. ARB se bucură de sprijinul AȚRU. La ședința electorală din Soroksár, cei 13 participanți la alegerea electorului s-au declarat cu toții români.

La Budafok, în sectorul XXII, s-a ținut ședința electorală la 9 decembrie 2002. În prezența a 11 alegători a fost ales Kövesdi András, primind 10 voturi. Tot aici a candidat și studentul Gheorghe Berényi, din Micherechi, dar el a obținut numai un singur vot. La alegerile din octombrie, ambii au fost candidații ARB.

În sectorul XIX, la Kispest, adunarea electorală va avea loc la 16 decembrie 2002. În urma acestei ședințe va fi complet – 94 – numărul electorilor îndreptățiți să formeze, la ședința din 28 ianuarie 2002, Autoguvernarea Românească pe Capitală. Deputații în reprezentanța românilor vor fi cei care vor obține cele mai multe voturi la adunarea electorală.

-an-

Prima ședință a noii Autoguvernări Românești din Ciaba

Săptămîna trecută, la 4 decembrie a avut loc prima ședință a noii Autoguvernări Românești din Bichișciaba. După ce această autoguvernare s-a constituit în urmă cu câteva săptămîni și cei cinci membri iarăși l-au ales de președinte pe Gheorghe Gros, acum le-a venit rîndul să-și înceapă activitatea rodnică pentru românii din Ciaba.

La ședința actuală, membrii autoguvernării au debătut cinci probleme: Statutul de funcționare; Pregătire pentru „Ziua Minorităților”; Planul financiar pe anul 2003; Evenimentele ultimului pătrar 2002 și diverse.

După cum ne-a informat președintele Gros, „Ziua Minorităților”, festivitatea organizată pentru cele patru minorități din Bichișciaba, se va organiza la 17 decembrie, în sala festivă a primăriei orașului, cu începere la ora 17.00. La această manifestare este invitat și corul „Pro Musica” din Giula, împreună cu colegii lor din Arad. După programul cultural, participanții sînt așteptați la o recepție, la restaurantul Party, unde proprietarul Gheorghe Marc, va pregăti mîncăruri tradiționale românești, mămăliguță și sarmale.

Distincția „Pentru Românii din Bichișciaba” va fi acordată și în anul acesta unei personalități care a făcut eforturi merituose pentru naționalitatea sa. Un astfel de om este și Gheorghe Gurzău, membru al Uniunii Românilor din Bichișciaba. Conducerea românească a propus ca această distincție să-i fie decernată lui

Gurzău ca unul dintre organizatorii principali ai Concursului de povestire, desfășurat în fiecare an. Distincția va fi înmînată tot la „Ziua Minorităților”.

La al treilea punct de pe ordinea de zi au figurat problemele financiare ale anului viitor. Cele trei autoguvernări ale naționalităților din Ciaba au primit sprijinul financiar principal de la autoguvernarea locală, ceea ce pînă acum a însemnat cîte 3 milioane de forinți pentru un an. Însă la alegerile din 20 octombrie 2002, o nouă naționalitate, o nouă autoguvernare și-a exprimat dorința de a fi susținută de oraș. Polonezii revendică aceleași drepturi ca slovacii, românii și romii. Începînd din 2003, fondul respectiv trebuie repartizat pe patru minorități. Slovacii, românii și romii se opun principiului ca să se asigure același fond bugetar pentru Autoguvernarea Poloneză nou înființată, ca atare s-au adresat Autoguvernării orașenești, expunîndu-și nedumerirea și dezacordul în privința finanțării.

În ultima parte a ședinței s-a mai decis asupra candidaților pentru redactarea emisiunilor în limba română ale televiziunii locale, Csaba TV. Începînd de la 1 ianuarie 2003, noua redacție românească va fi Adriana Cozma din Micherechi. Gheorghe Gros și-a exprimat mulțumirea cu privire la munca depusă de Tünde Cefan, redactarea de pînă acum și pentru ajutorul acordat Autoguvernării din partea săptămînalului Foaiă românească.

- pătaș -

Subvenție de stat pentru renovarea Capelei din Curtea Gojdu

Cancelaria Primului Ministru asigură, la propunerea Oficiului pentru Minorități, 6 milioane de forinți pentru continuarea lucrărilor de renovare de la Capela Ortodoxă Română din Budapesta. Remarcăm că în primăvară, Guvernul României a mai acordat o subvenție de 2 miliarde de lei (în jur de 15 milioane de forinți) pentru Capela din Curtea Gojdu din Budapesta. În anul 2002, din aceste fonduri au putut fi continuate lucrările de renovare de la imobilul cu o suprafață de 940 de m².

Reconstrucția totală a capelei va necesita în jur de 160 de milioane de forinți.

Din fondul de intervenție al Cancelariei din Budapesta au mai fost distribuiți în săptămîna trecută 756.000 forinți pentru Casa de cultură din Apateu, în scopul schimbării mobilierului. Ministerul Patrimoniului Național a acordat, tot în aceste zile, 150.000 forinți pentru Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, cu scopul continuării lucrărilor de întreținere a sediului din Giula al organizației civile.

-ștf-

Modificări în mersul trenurilor

Conform practicii europene, noul mers al trenurilor din Ungaria va intra în vigoare la data de 15 decembrie. Această schimbare va afecta atît cursele interne, cît și cele internaționale. Astfel, vor fi anulate trenurile internaționale Muntenia, Slovan, Restislav, Bem și Karpatia, iar cursele internaționale Polonia și Pannonia își vor schimba ruta. Trenul internațional Wiener Walzer va circula din nou pînă la Budapesta. Noul mers al trenurilor va fi în vigoare pînă la data de 13 decembrie 2003. I. K.

Ziua Minorităților în Bichiș

Ziua Minorităților din Județul Bichiș va avea loc în acest an la data de 13 decembrie, la Casa de Cultură din Chitighaz.

Cele cinci naționalități – română, slovacă, romă, germană și sîrbă – reprezentate la această manifestare, vor fi salutate de primarul Gheorghe Guiaș și de Szászfalvi László, președintele Comisiei Parlamentare pentru drepturile omului, minorități și culte. Vor fi

conferite plachete și diplome unor personalități care au depus o activitate considerabilă în sînul comunităților din care fac parte. Din informațiile prealabile se știe că din partea românilor va fi distins profesorul Ioan Ruja din Giula, instructor de dansuri populare românești. Evenimentul, care va începe la ora 15.00, se va încheia cu un program cultural festiv.

I. K.

Adrian Năstase a sărbătorit la Budapesta Ziua Națională a României. A recunoscut că gestul este o premieră, care a produs reacții atât la București, cât și la Budapesta. Primul ministru al României a spus că Europa începe să devină un spațiu, unde ne putem simți în mai multe locuri, deopotrivă, acasă. Am fost și eu surprins de prezența premierului român la Budapesta, tocmai de 1 Decembrie. Cuvintele lui Adrian Năstase despre noua Europă au fost însă convingătoare.

Cînd prim-ministrul României a sosit la Hotelul Kempinski, locul recepției, oferită în cinstea Zilei Naționale a României, în piața din apropiere un grup de circa o sută de persoane demonstra. Poliția i-a ținut departe, așa că Adrian Năstase nu avea cum să afle intențiile lor. Cu siguranță știa însă că nu este o demonstrație de simpatie. Eram convingși și noi, cei care am văzut mulțimea la fața locului. Premierul român este un om politic cu mare experiență, încît nu cred că imaginea mulțimii l-a surprins. Recepția oferită de Ziua Națională a României s-a desfășurat în cea mai mare liniște și cu multă eleganță. Serbarea festivă a fost onorată și de Medgyessy Péter, poreclit „român” de o parte a opiniei publice, pentru că acesta „a comis greșeala”, să recunoască faptul că știe românește. Premierul Ungariei a fost învinuit că la recepția amară pentru maghiari, a ciocnit cu Năstase, felicitîndu-l în limba română. În încercările de altfel firești ale unui opozant, de a-l face de rîs în fața alegătorilor pe primul ministru, ce bine se poate folosi faptul că acela știe românește.

Ce fel de dispreț se poate stîrni pe motivul că cineva dintre conducătorii unui stat vorbește ceva în limba unei țări vecine. Doamne, ce rușine!?

Dar ne mîndrim că azi-mîine vom da în Europa, că am trecut deja prin metamorfoza necesară. De altfel, nu cred că cei doi premieri au vorbit românește. Cei care au fost de față la recepție, au putut auzi că limba folosită de cei doi premieri a fost mai ales franceza. Dar este un amănunt nesemnificativ, detaliu care însă uneori are

Demonism

O sărbătoare națională și ecourile ei

efect mai mare decît o întregă campanie electorală. La serbarea zilei naționale, alături de primul ministru al Ungariei (care să nu uitați: știe și românește!), s-a aflat ministrul de externe și alți demnitari ai statului maghiar, printre care și ex-președintele țării, *Göncz Árpád*.

Demonstrația din piață „s-a mutat” peste două zile în Parlamentul Ungariei. Opoziția i-a numit trădători pe toți oficialii maghiari care au participat la serbarea zilei naționale a românilor, apreciind că aceștia au făcut haz din cazul nenorocit al ungarilor. Au desconsiderat gestul politicianilor maghiari care au asistat la sărbătoarea românilor, prilejuită de acea zi neagră pentru unguri. În Parlament li s-a atras atenția că, de fapt, Ziua Națională a României nu este altceva, decît victoria românilor asupra ungarilor, adică momentul 1 decembrie 1918, Adunarea de la Alba Iulia, care pînă la urmă simbolizează răpirea Ardealului de către români. Sigur, această împrejurare istorică o știau și membrii Guvernului ungar, care erau la recepție. Cu două zile după ce Adrian Năstase a acceptat spiritul Legii Statutului maghiarilor de peste hotare, ce poate face un diplomat al Ungariei, care vrea relații bune cu România? La un gest se răspunde cu un alt

gest. Nu așa merge în diplomatie? O personalitate reprezentativă a opoziției a și ținut o mică oră de istorie. A declarat presei că la 1 decembrie 1918, românii s-au folosit de momentul slab al Ungariei, trezindu-se cu o țară întregită cu Transilvania. De ce le place politicianilor să sugereze doar bucăți de adevăr, fragmente de realitate, care „injec-tează” noi doze de sentimente false în opinia publică maghiară?! Vremea într-ade-văr a fost favorabilă pentru români, dar ar fi prea lesne să se spună că românii s-au folosit doar de momentul oportun. Pe atunci istoria se scria de marile puteri, iar principiul cu ajutorul căruia acestea desenau noi frontiere, nu a fost dreptul milenar al cuiva la un teritoriu, la un pămînt, ci factorul național reprezentat de un popor într-un anumit spațiu. Numărul românilor trăitori în Ardeal a constituit o realitate tot atît de marcantă ca și tradiția conform căreia acel spațiu să fie stăpînit de un popor anume.

A venit timpul cînd marile puteri au recunoscut că în cuptorul european al națiunilor, o minoritate nu mai poate stăpîni o majoritate.

Acesta a fost „momentul slab” al ungarilor. Sigur, cîștigătorii primului război

mondial n-au desenat bine harta. Nici nu aveau cum s-o facă, pentru că adevărul a devenit o ficțiune. Poporul maghiar a trăit o tragedie, prăbușindu-se sufletește pentru cîțiva ani. Pedepsa a fost cruntă, ori o recunoaștem, ori ba.

Cu toate acestea, indignarea unor politicieni este cam stranie. Poate cele întîmplate la Budapesta, la 1 decembrie oferă pentru ei un pretext de a lovi în deținătorii puterii din Ungaria sau, pur și simplu, aceștia doresc să fie la asentimentul mulțimii, crezînd că oamenii asta așteaptă de la ei.

Paradoxal, dar totuși caut, sau cel puțin vreau să înțeleg, ce îi deranjează pe acești politicieni, care nu pot uita de rănile istorice. Unul dintre ei se plîngea că nu este un gest generos, ca o țară să declare sărbătoarea națională o zi care a adus altei țări vecine atîta amărăciune. Dacă vreți, și pentru noi, românii din Ungaria. Animați de atmosfera timpului, strămoșii noștri au fost în asentimentul maselor de români de la Alba Iulia, dar lor nu li s-a împlinit visul de a trăi într-un stat național. Marea unire a românilor pentru ei a fost o nereușită, o decepție. Pentru comunitatea noastră, atunci a început perioada lungă, dar cu atît mai sigură, a dispariției. A venit o vreme în care în

Ungaria nu a fost un merit să fii minoritar. Strămoșii noștri au fost umiliți și intimidați numai pentru că au o cultură și o credință diferită de cea a majorității. Generațiile următoare însă, firește, au uitat și nu s-au mai plîns de aceste împrejurări. Viața merge mai departe, iar fiii și nepoții și-au găsit locul în Ungaria, pentru că în satele de aici au fost întotdeauna la ei acasă. Au învățat însă că este bine să fii român numai cu măsura.

În ciuda acestora,

respect voința poporului român, pentru că respect sentimentele bunicilor și străbunicilor mei. Astfel sărbătoarea țării este și a mea.

Cu toate acestea pentru un român din Ungaria nu este ușor să serbeze Ziua Națională a României tocmai la 1 decembrie. Trăim și de atunci alături de majoritatea maghiară, ale cărei sentimente legate de această zi sînt apăsătoare pentru noi. Nu m-aș supăra, dacă România ar găsi o altă zi națională, pentru că națiunea română are destule momente mărețe în istoria sa. E păcat că România a ratat șansa istorică de a face un mit din Revoluția din decembrie 1989. A fost un moment în care lumea întreagă admira curajul poporului român. Au fost cîteva zile în care o națiune a reușit să-și depășească propriile sale limite sufletești. Victoria a fost cucerită nu împotriva altora, ci învingîndu-se pe sine. Uneori acesta este cel mai greu lucru. A fost o dovadă a responsabilității românilor pentru ziua de mîine și pentru demnitatea umană. Poporul român a fost din nou unitar, oriunde s-a aflat în lume. Din păcate, astăzi aniversarea zilei de 22 decembrie stîrnete mai degrabă controverse decît unitate. Fără îndoială, o mare realizare este și momentul 1 decembrie, dar în care politicienii maghiari găsesc ceva de comentat, un simbure de adevăr pe care îl pot folosi într-un fel sau altul. Opțiunea le aparține. Oricum, la Ziua Națională a României, ungurii nu pot împărtăși bucuria românilor, pentru că așa cum scrie Eminescu: pacea dobîndită în luptă „... e decît victorie pe de o parte, cădere pe de alta – nedreptate...”

T. Boca

**Ruben – omul nehotărârii
păgubitoare
(Gen. 49: 3–4)**

Cine va urmări evoluția vieții acestui întâi născut al lui Iacov va constata cu uimire un amestec tulbure de bine și rău. Ruben a fost cel bine intenționat, care, deși l-a scăpat pe Iosif de la moarte, nu l-a putut scăpa să fie vândut de frații săi negustorilor madianiți (Gen. 37:1–30). Ruben este omul care nu se poate hotărî ce fel de caracter să fie: bun sau rău, sfânt sau șiret. Ruben oscilează între intenții bune și realizări de care îi este rușine. El spurca patul tatălui său, deși în inima lui îl iubește foarte adânc pe Iacov. Ce se întâmplă cu Ruben? La ce se pot aștepta cei care, ca și el, sînt sfîșiați între sfințenie și păcat, între șovăieli și soluții? Răspunsul din text este clar: Ruben pierde binecuvîntarea de întâi născut! Nehotărîrea a dus la necinstire și păcatul l-a păgubit pe Ruben însuși.

**Simeon și Levi –
cruzimea la lucru
(Gen. 49: 5–7)**

Simeon și Levi au luat apărarea sorei lor Dina, distrugînd o întreagă cetate și o întreagă familie, aceea a fiilor lui Sihem (Gen. 34:1–31). Cruzimea și răutatea i-a legat pe cei doi și i-a „înfrățit” (49:5). Tovărășia aceasta s-a materializat într-un plan mișelesc. Iacov, și prin el Dumnezeu însuși, se dezice de acțiunile lui Simeon și Levi: „Nu vreau să intre sufletul meu la sfaturile lor. Nu vreau să se unească Duhul meu cu adunarea lor!” Cruzimea și mînia aprinsă nu este răsplătită! Răutatea nu trebuie cuibărită la pieptul copiilor lui Dumnezeu. „Răzbunarea este a Mea”, zice Domnul, „Eu voi răsplăti fiecăruia!” Ce se întâmplă cu Simeon și Levi? Cum răsplătește Dumnezeu cruzimea și răutatea? „Îi voi împărți în Iacov, și-i voi risipi în Israel” (Gen. 49:7). Cine face ca acești doi fii ai lui Iacov, își va pierde dreptul la moștenire. Numai „cei blînzi vor moșteni pămîntul!”

**Zabulon – primitorul
de oaspeți (Gen. 49:13)**

Despre Zabulon nu știm prea multe. Nu ni se dau prea multe detalii despre viața lui între copiii lui Iacov. Un lucru este însă sigur: a fost binevoitor și primitor față de alții. Tatăl său l-a răsplătit cu o uimitoare binecuvîntare: „va locui pe țarmul mării, lângă limanul corăbiilor” (Gen. 49:13). Răsplata primitorilor de

STUDIU BIBLIC

Atitudini și așteptări

Gen. 49:1–7,13, 22–27, 27

Unul dintre cei mai mari psihiatri ai Austriei a spus că: „Fericirea nu depinde de decor, ci de decizii”. Aceleași raze ale soarelui înmoaie ceara, dar întăresc pămîntul. În fața aceluiași circumstanțe ale vieții, oamenii diferiți reacționează diferit și ajung la rezultate diferite. Scena din cartea Genezei este o lecție despre felul în care deciziile noastre din viața de fiecare zi ne determină destinul în planul lui Dumnezeu. Am putea spune

pe drept cuvînt că atitudinile ne limitează așteptările. Nu poți trăi oricum și să te aștepti la orice. Ce faci tu acum va determina ce-ți va face Dumnezeu în viitor. Departe de a încerca aici să analizăm fiecare copil al lui Iacov în parte, vom arunca o scurtă privire asupra unora dintre ei și vom căuta să scoatem în evidență legătura directă dintre deciziile lor și destinul hotărît în binecuvîntările profetice date de Iacov.

oaspeți este în bucuria primirii de oaspeți. Dumnezeu i-a dat ceea ce-i plăcea să facă cel mai mult. „Îmbogățirea lui a fost rezultatul faptului că Dumnezeu l-a plasat acolo unde vin cei din depărtări, împovărați de bogății, dar și dornici de a bate la „o ușă care se deschide cu iubire”. Care este destinul lui Zabulon? La ce se pot aștepta cei care sînt buni și miloși cu cei din jur? Textul ne spune două lucruri: mai întâi că despre ei nu se vor scrie cărți importante. Discreția și anonimatul s-ar putea să le fie singurele medalii. Răsplata lor va fi însăși plăcerea slujirii. „Bogăția lor va fi ascunsă în chiar activitatea lor. Cine are prieteni este un om bogat, cine nu-i are, nu se poate îmbogăți nici cu tot aurul lumii.” Doamne, fă-ne oameni primitori de oaspeți, de îngeri și de ... Tine!

**Iosif – bunătatea care
perseverează
(Gen. 49:22–27)**

Iosif a avut toate circumstanțele vieții împotriva și totuși a ieșit deasupra lor triumfător prin perseverarea în bine. Acest om bun a fost înconjurat de oameni răi ca de un zid, dar, spune binecuvîntarea tatălui său Iacov, „ramurile lui se înalță deasupra zidurilor.” Iosif a fost tratat rău, urît de frați, neînțeles de părinți, vîndut, învinuit pe nedrept, uitat de cel căruia i-a făcut bine, dar, cu toate acestea, Iosif a rămas un om bun. Chiar și cînd a ajuns în fruntea celei mai mari națiuni a vremii, Iosif nu și-a pierdut bunătatea, ci și-a răsplătit frații, în loc să se răzbune. „Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui” spune Cartea Proverbelor. Din acest punct de vedere, Iosif a fost un om frumos și pe dinăuntru și pe dinafară. Iosif este prototipul celor care reușesc să se ridice

deasupra împrejurărilor. El este tipul Celui care va ieși, surprinzător, tocmai din Nazaret și destinat să ajungă „domnul fraților Săi” (Gen. 49:26b). Ce i-a spus Iacov lui Iosif? Care i-a fost partea de destin și de răsplată? Foarte mare! Mai mare decît a tuturor fraților săi! Mai mare chiar decît a tatălui său, Iacov (Gen. 49:25–26).

**Beniamin – eternul
nemulțumit (Gen. 49:27)**

Probabil că acest Beniamin îi reprezintă pe cei „născuți la bătrînețe” și răsfățați de împrejurările vieții. Beniamin este exponentul firii egoiste și perpetuu

nemulțumite de ceea ce are. El se află într-o continuă veghe după „pradă”, gata oricînd să sară la bătaie. Crezînd continuu că lui i se cuvine totul și toate. Iacov, care l-a răsfățat el însuși pe Beniamin, își cunoaște foarte bine odrasla. Din acest copil al patriarhului va ieși împăratul Saul, nerăbdătorul, care a adus jertfă fără să-l mai aștepte pe Samuel. Și tot din Beniamin va ieși, peste veacuri, Saul din Tars, cel mereu plecat să sară și să-i ucidă pe cei dintîi creștini. Beniamin „mănîncă dimineța pradă, iar seara împarte pradă risipită”. Adună mult și

risipește fără măsură. Care este destinul care-l așteaptă pe Beniamin? „Cel rău n-are pace”, zice Domnul. Pe deapsa lui Beniamin este să trăiască o viață agitată și tensionată, mereu la pîndă ca un hoț, mereu lipsit de liniștea și confortul aduse de așezarea la „umbra aripilor divine”. În Noul Testament, Saul din Tars a trebuit să fie transformat în „Pavel”. Nemulțumirea trebuie abandonată ca un nume rău și ca o haină învechită. Nașterea din nou poate și trebuie să schimbe acest caracter și acest nefericit destin.

Un studiu în aceste binecuvîntări date de Iacov fiilor lui este ca o oglindă care ne este așezată în fața ochilor. Ne vedem pe noi în aceste trăsături de caracter. Le luăm drept anunțuri și avertizări venite din partea Celui ce „cercetează inima și rărunchii”. Familia lui Iacov este o ilustrație a umanității. Ea a dat naștere „poporului ales”, la care Dumnezeu nu a renunțat și nici n-are de gînd să renunțe. Aceasta este vestea bună pentru tine și pentru mine. Harul mîntuirii ne poate schimba pe toți și ne poate face moștenitori ai binecuvîntării.

(Roboam)

Tinerii baptiști și penticostali împreună

În 24 noiembrie, iarăși a fost Ziua Tinerilor la Biserica Penticostală nr. 1. Această zi este organizată în mod regulat. De data aceasta au fost prezenți și mulți tineri din Biserica Penticostală din Șercad, Oastea Domnului și Biserica Baptistă din Mîche-rechi.

„Ce asigurare a vieții este mai bună decît să știm că sîntem împreună cu Isus”. Cu aceste cuvinte și-a început salutul fratele Dorin Gavra, conducătorul tineretului penticostal. Programul a fost susținut de grupul de laudă din biserică, grupul de tineri de la baptiști, un grup de bărbați și alți membri ai bisericii.

Tiberiu Iuhas de la Oastea Domnului a spus: „De seori vrem să fim mîntuiți, dar nu ne lăsăm să fim conduși de Dumnezeu. Noi vrem să-L conducem pe El. Dumnezeu a plătit cel mai mare preț pe lumea aceasta; L-a dat pe singurul Său Fiu, ca El să ne fie calea pe care ne conduce Duhul Sfînt. Vrea să ne ducă pe calea mîntuirii, nu pe calea

Foto: A. Papp

pe care noi vrem să mergem. Vin ispite, vin necazuri, dar dacă noi ascultăm de Dumnezeu, El ne va ridica la El. Duhul cel rău are un război cu Duhul lui Dumnezeu care locuiește în oamenii creștini. Dumnezeu vrea ca omenirea întreagă să vină la El și să-L urmeze pe El”.

La amvon au fost frații Ioan Rocsin și Dorin Gavra. Textul a fost citit din Marcu 12:28–34. Fratele Rocsin ne-a descris iubirea: „Pe fiecare om trebuie să-l iubim și atunci dacă ne-a supărat cu ceva, pentru că așa ne învață Dumnezeu. Dumne-

zeu ne-a iubit încă înainte de nașterea noastră, ne-a creat după chipul și asemănarea Lui. Rugăciunea este gîndirea inimii. Dacă avem probleme și nimic nu reușește trebuie să fim și noi cum a fost Habacuc, să ne bucurăm în Domnul. El din ceruri vede ziua ta de mîine, dar tu nu știi ce te așteaptă, dacă vei mai trăi mîine sau nu. De aceea laudă-L pe Domnul cît se spune AZI.”

Biserica Penticostală așteaptă cu mult drag toți tinerii comunei la serviciile divine pentru tineret din ultima duminică în fiecare lună.

S. Cioca

Cadouri de Moș Nicolae pentru 400 de copii

În ziua de 6 decembrie, Biserica Ortodoxă Română l-a sărbătorit pe Sf. Ierarh Nicolae, al cărui hram îl poartă și Catedrala din Giula. Slujba din acea zi a fost ținută de PS Sofronie, Episcopul românilor din Ungaria. La liturghie au participat și copilașii grupelor românești din grădinița din strada Galamb și elevii Școlii generale și Liceului românesc din Giula, precum și alți copii ai familiilor românești din oraș. După predica Episcopului Sofronie, copilașii de grădiniță și

școlarii români au cântat colinde de Crăciun.

După acest scurt program care a prevestit apropierea sărbătorii Nașterii Mântuitorului, cei aproape 400 de copii au stat în rând să preia de la ierarhul lor câte un cadou de ziua lui Moș Nicolae. Surprizele au fost donate de Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Autogovernarea Românească din Giula, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și de familii credincioase.

R. P.

Poporul lui Dumnezeu

Dumnezeu care trăia într-un cort cu poporul Său în Vechiul Legământ, și-a făcut sălaș într-o Persoană în Noul Legământ. Acesta e înțelesul literal al cuvântului *eskínosen* (a-și așeza cortul), din Ioan 1, 14: „Și Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit (*eskínosen*) între noi, și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr”. Fiul lui Dumnezeu, a doua Persoană a Treimii, a luat firea omenească. „Dumnezeu S-a mutat din Templul din Ierusalim în firea omenească a lui Iisus, cum se mutase mai înainte din cort în Templul lui Solomon.” Acum Dumnezeu nu mai trăiește într-un templu, ci într-o persoană. Domnul Iisus se face Templu viu al lui Dumnezeu.

La rîndul său, Iisus ajunge să-și facă sălaș în noi prin marea Taină a Sfintei Împărtășanii. „Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, întru Mine petrece și Eu întru el” (Ioan 6, 56). Prin Taina Mirungerii primim în noi pe Dumnezeu Duhul Sfînt care-l îndeamnă pe Sfîntul Pavel să spună: „Nu știți că voi sînteți templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu sălășluiește în voi?” Acum Dumnezeu sălășluiește în poporul Său. Fiecare dintre

noi devine un templu, o biserică mișcătoare.

Deci Biserica nu e doar o clădire; este și poporul în care sălășluiește Dumnezeu. Clădirea nu e doar casa lui Dumnezeu: este în și mai mare măsură casa poporului lui Dumnezeu. Poporul este Biserica. Prin popor înțelegem clerul și mireni împreună, alcătuiți deplinătatea Bisericii. În primele trei veacuri ale creștinătății, unii creștini se închinau chiar sub pămînt, în catacombe, din pricina prigoanelor. Totuși Biserica exista, și chiar înflorea, în ciuda rarității clădirilor-biserici; căci, cum se vede, Biserica este poporul lui Dumnezeu. A fost și o vreme cînd primii creștini slujeau în case particulare. Nici atunci Biserica nu se identifica cu anumite clădiri; Biserica era poporul lui Dumnezeu. Dacă vreodată clădirea bisericii voastre este nimicită, nu înseamnă că Biserica voastră va înceta să existe. Poporul este Biserica. Oamenii vor sluji în case sau într-o sală. Biserica nu este în primul rînd o clădire; este un grup de oameni ce au răspuns chemării lui Dumnezeu și se adună în fiecare duminică spre a fi cu El. Cuvîntul grecesc pentru Biserică, *ekklisia*, înseamnă „cei ce au fost chemați

afară”. Creștinul este cel ce a fost chemat afară din lume și aparține lui Hristos.

În Vechiul Legământ, Dumnezeu alesese pe evrei ca popor al Său. Ei ar fi trebuit să fie o comunitate nouă prin care Dumnezeu să mintuiească lumea. Dumnezeu li S-a descoperit lor, ca ei la rîndul lor să-L poată descoperi pe El altor neamuri. Cînd vechiul Israel nu L-a primit pe Iisus ca fiind Mesia cel Făgăduit, Biserica a fost chemată de Dumnezeu să fie *noul Israel*, noul popor ales, noua obște mintuitoare care să răspîndească „vestea cea bună” despre ceea ce a făcut Dumnezeu prin Hristos pentru toți oamenii de pe fața pămîntului. Noi, oamenii, am devenit Biserica, chivotul mintuitoarei prezențe a lui Dumnezeu în lume. „Iar voi, seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfînt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată” (I Petru 2, 9). Făpturile omenești, iar nu piatra și mortarul, urmau a fi simbolul prezenței lui Dumnezeu în lume. Dumnezeu a ales pe om ca să fie Templu al Său.

Antony M. Coniaris: *Introducere în credința și viața Bisericii Ortodoxe*

Ședința de lucru a Sfîntului Sinod

La Reședința patriarhală din București, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-au ținut în zilele de 26-27 noiembrie lucrările Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Sfîntul Sinod a hotărît ca la nivelul fiecărei eparhii să fie identificate persoanele care au suferit în temnițele comuniste. Toate aceste date vor deveni material de referință în editarea unei cărți dedicate mărturisirilor de credință.

Analizînd rezultatele întrînirii Comisiei Mixte de Dialog dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Catolică Orientală de Rit Bizantin (Greco-Catolică), desfășurate la Arad, la 1 octombrie 2002, Sfîntul Sinod a considerat necesară continuarea dialogului și a

conlucrării dintre cele două Biserici.

Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române conduse de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist la Vatican și în Italia (7-14 octombrie 2002) a fost apreciată drept un eveniment istoric în contextul relațiilor și dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Romano-Catolică.

De asemenea, în cadrul lucrărilor Sfîntului Sinod s-au discutat diferite aspecte privind învățămîntul teologic superior și predarea religiei în școlile publice, asistența socială, comunitățile ortodoxe românești din jurul granițelor țării și din diaspora, participarea unor ierarhi și profesori de teologie la întruniri internaționale și ecumenice.

- va -

Zicale din Vechiul Testament

A păzi ceva ca lumina ochilor. (Pildele și proverbele lui Solomon 7,2)

Ține sfaturile mele, și vei trăi; păzește învățăturile mele ca lumina ochilor.

Cine sapă groapa altuia. (Pildele și proverbele lui Solomon 26,27)

Cine sapă groapa altuia cade el în ea, și piatra se întoarce peste cel ce o prăvălește.

Legende românești

Masa
lui Ștefan-Vodă

În fața satului Tazlău (ținutul Neamțului) către amiază, este un munte înalt, acoperit peste tot cu păduri, iar poalele muntelui îs udate de pîrîul Tazlăului. Muntele aista se cheamă Măgura.

Măgureii, de-acolo om vedea mai degrabă locul cel mai potrivit și mai frumos de mănăstire.

Și suind pe o cărașă, călăuzit de călugării schitului și flămînzit grozav pînă în vîrfurile muntelui,

Statuia lui Ștefan cel Mare în fața Palatului Culturii din Iași

În vîrfurile Măgurei este o podină (poiană) mică și în mijlocul ei este o piatră mare, netedă și în patru colțuri, drept parc-ar fi o masă. Stîncii aîstea îi zic oamenii din partea locului: Masa lui Ștefan-Vodă.

Moșia Tazlăului era moșie domnească în vechime și pe aici trecea Ștefan-Vodă de multe ori cătră satul Borzești, că-i plăcea amarnic valea Tazlăului.

Odată a avut o bătălie cu ungurii și ca mulțămîta lui Dumnezeu, ș-a pus în gînd să facă mănăstirea Tazlăului, pe valea care-i era lui dragă. Și cît a umblat pe vale ca să caute un loc potrivit Sfîntului lăcaș, nu a găsit din pricină că era pădure pe vale, iar în locul unde era schitululeț făcut de bunicu-său, Alexandru cel Bun, nu-i plăcea, că era într-o coastă de munte. Și tot a căutat el în sus și în jos, chitînd ba ici, ba colea și tot nu putea să hotărască.

Dacă a văzut așa, o stat în fața schitululețului și a zis cătră cei ce erau cu dînsul:

– Să mergem în vîrfurile

dar nici c-a vrut să mănînce pînă nu ș-a împlini dorința de-a afla locul mănăstirii.

Cînd a ajuns în vîrfurile Măgurei, s-a suit pe stîncă din poiană și s-a uitat în vale și-n sus și-n jos, ș-a ales locul potrivit cătră răsărit de unde era schitul ca la 200 stînjeni, într-un podiș mic la un cot din gura pîrîului Peștiosu.

După ce-a ales locul, a vrut să însemne chiar unde să fie altarul și a zis Ștefan-Vodă:

– Altarul acolo va fi unde are să să puie săgeata arcului meu. Ș-a tras cu arcul în vale către locul hotărît. Săgeata s-a împlîntat într-un tei bătrîn. Și deși nu s-a văzut unde-a căzut săgeata, dar s-a hotărît că acolo unde s-a găsi să fie altarul.

După asta Ștefan-Vodă a pus ca să-i așeze de mîncare pe stîncă din vîrfurile Măgurei și au stat cu toții la mîncare fiind chefoși și mulțămîti că au aflat locul de mănăstire.

Cînd s-au scoborît din munte, au găsit săgeata înfiptă într-un tei și chiar pe rădăcina teiului aceluia s-a făcut pristolul.

S. Teodorescu-Kirileanu,
Faptele și vitejiile lui Ștefan cel Mare și Sfînt, București, 1943.

Comunicarea, de la origini la Internet

26

Cum arătau primele cărți? Cum se face un ziar? Cine a inventat radioul? Cînd a apărut televiziunea? Ce înseamnă multimedia? Ce este realitatea virtuală? Care vor fi mijloacele de comunicare mîine?

Dragi tineri, pînă la sfîrșitul acestui serial veți primi răspunsuri la toate aceste întrebări și veți afla cîteva date uimitoare din istoria comunicării.

Multimedia

Multimedia reprezintă totalitatea tehnicilor și produselor care permit utilizarea interactivă a informației sub formă de text, imagini (statice sau în mișcare) și sunete.

Multimedia s-a născut în anii 1980 datorită progresului informaticii și al telecomunicațiilor. Aceasta este o tehnologie care, cu ajutorul unor programe specializate, permite prelucrarea textelor, a imaginilor și a sunetelor digitalizate. Se disting produsele multimedia în afara rețelei sau off line (CD-Rom, CD-I, DVD și bornele interactive) și serviciile în rețea sau on line (pe rețeaua Internet). Aplicațiile multimedia sînt foarte numeroase și folosite atît de instituții, cît și de persoane particulare.

teriorul acestui cadru, conceput de creatorul produsului, utilizatorul trece de la o informație la alta datorită legăturilor de hipertext și hipermedia. Într-un hipertext, cînd dăm clic pe un cuvînt, sau putem ajunge în altă parte a documentului care tratează același subiect. Vorbim de hipermedia cînd se stabilesc legături între documente scrise, sonore și vizuale. După ce selectăm un cuvînt, ne sînt propuse mai multe lucruri: o explicație a cuvîntului, un document sonor sau o imagine. Astfel, cuvîntul „elefant” ne poate trimite la o fișă cu datele animalului, la o secvență sonoră cu sunetele pe care le scoate sau la o imagine care ni-l prezintă în mediul său.

Interactivitatea

Utilizatorul unui produs multimedia nu primește informația în mod pasiv pe ecranul său, așa cum face un telespectator. El poate interveni și modifica felul în care este prezentată informația. Acest lucru se numește interactivitate. Pe un suport multimedia, un CD-Rom, de exemplu, informația este organizată arborescent: o temă (trunchiul) este împărțită în mai multe subiecte (crengile) în interiorul cărora putem găsi diferite genuri de informație (ramurile). În in-

Suporturi
în afara rețelei
(sau off line)

Produsele multimedia pot fi stocate pe compact-discuri sau CD-Rom (Compact Disc Read Only Memory). Acestea sînt în prezent suportul cel mai folosit, deoarece pe ele se poate stoca o mare cantitate de informații. El este citit de o unitate conectată la calculator sau integrată acestuia. În 1991, firma Philips a lansat primele unități de CD-I (Compact Disc Interactive). La fel ca un CD-Rom, un CD-I conține informații scrise,

vizuale sau sonore, dar este citit de o unitate conectată la televizor. Un DVD (Digital Versatile Disc) este un suport mai recent, care oferă o capacitate de stocare mult mai mare. El este citit de un calculator. În locurile publice, ca în muzee, gări sau aeroporturi, bornele interactive cu ecran tactil (este suficient să atingem ecranul cu degetul pentru a obține informațiile) servesc uneori drept suport pentru o informație multimedia.

Produsele multimedia

Majoritatea produselor multimedia sînt menite să fie utilizate de persoane particulare. Ele pot fi clasificate în mai multe categorii mari. Titlurile de referință sînt cele mai vechi: acestea sînt dicționarele, enciclopediile, atlasurile, metodele de învățare destinate elevilor. Divertismentul reunește un număr foarte mare de titluri: natură, mediu, sport, artă... Unele CD-Rom-uri consacrate muzeelor, de exemplu, permit utilizatorului să admire o serie de opere ca și cum s-ar plimba prin sălile muzeului. Și jocurile sînt foarte multe. Cursele de mașini figurează printre jocurile interactive cele mai spectaculoase.

În întreprinderi, programele multimedia sînt folosite pentru formarea personalului, informarea clientelei și promovarea vînzărilor.

(Larousse)

Copii folosind un CD-Rom

Cinstirea tradițiilor la Micherechi

O săptămână petrecută în spiritualitate românească

La școala din Micherechi, prima săptămână a lunii decembrie a decurs în mod deosebit. În perioada de 2-6 decembrie s-a desfășurat „Săptămîna Românească”, cu o serie de concursuri legate de obiceiurile, tradițiile românești, și nu numai. Timp de cinci zile, copiii au dat dovadă de cunoștințele lor obținute la orele de cultură și civilizație românească, precum și despre talentul lor ca povestitori, poeți și actori.

Ca ultimul act al Săptămîinii Românești, vineri, la 6 decembrie s-a organizat în sala de sport a școlii din Micherechi un concurs multiplu. La ultima etapă, fiecare clasă a fost reprezentată de cinci elevi, iar juriul a apreciat performanța lor și eforturile depuse pe parcursul săptămîinii. Finala l-a avut ca oaspete de onoare pe primarul Teodor Martin. După anunțarea rezultatelor, am stat de vorbă cu organizatoarea programelor, cu profesoara Anamaria Dulău Cozma, de la care am vrut să aflăm detalii despre Săptămîna Românească.

– Noi organizăm din an în an Săptămîna Românească. De fapt, tot anul trebuie să vorbim și să păstrăm

limba noastră maternă. Totuși săptămîna aceasta este dedicată în special obiceiurilor noastre din comună. Avînd ore de cultură și civilizație românească, elevii și profesorii își pot îmbogăți cunoștințele, iar cu prilejul acestor programe, copiii pot face o dare de seamă despre ceea ce au învățat. Deci tot ce se face în Săptămîna Românească este legat de viața noastră culturală, de traiul strămoșesc, de activitatea noastră comună în domeniul cunoașterii și păstrării valorilor autentice locale. În cadrul programelor vorbim despre toate acestea, mai învățăm unul de la altul. Și ar fi bine ca în acest fel să păstrăm tradițiile noastre. Un alt lucru foarte important este păstrarea

și aprofundarea cunoștințelor din domeniul limbii materne. Copiii se pregătesc cu o poveste sau cu o snoavă, ceea ce înseamnă că vorbesc foarte frumos românește atît graiul local, cît și limba literară, limba-standard. Temele și problemele pe care elevii le-au primit și au trebuit să le rezolve în timpul săptămîinii au fost variate. Ei au trebuit să se pregătească de sărbătorile Crăciunului, să pregătească o masă atractivă de Crăciun, să împodobească clasele și să adune toate obiceiurile legate de Crăciun pe care le cunosc, urmînd ca apoi să le prezinte aici. Mă bucură faptul că tinerii noștri au fost bine pregătiți. În afară de aceste sarcini cu caracter practic, în după-masa de marți am

organizat pentru clasele 7-8 un concurs de citire expresivă, frumoasă. Clasele 5 și 6 s-au pregătit cu snoave. Ambele concursuri au reușit bine și este foarte bucurător că mulți copii s-au angajat să participe la diferitele competiții. Ca o modalitate de însușire și promovare a limbii române contemporane, a limbii-standard, am avut în săptămîna aceasta la biblioteca din comună și o întîlnire cu actorul-regizor Eugen Țugulea din Oradea, care a ținut un recital cu poezii de Eminescu, Coșbuc etc. Tot în cadrul Săptămîinii Românești, împreună cu bibliotecara noastră Maria Iova am îndemnat elevii să-și încerce talentul ca poeți. La concursul acesta s-au prezentat cam 12 copii, dintre care 3 au fost răsplătiți și cu cîte un cadou. Bineînțeles, acestea au fost doar încercări, dar efortul elevilor este lăudabil.

– Ce fel de muncă solicita organizarea acestei săptămîni?

– Toți colegii care predau limbă și literatură română la școala noastră au contribuit la succesul programelor, la pregătirea copiilor. Dar trebuie să mai remarcăm că elevii trebuiau să facă și muncă de cercetare, muncă de pregătire individuală, iar noi profesorii doar am îndrumat munca și le-am șlefuit producțiile.

– Care a fost mesajul acestei săptămîni pentru copii?

– Cred că scopul ni l-am atins: am antrenat elevii, i-am pus să cerceteze, să învețe mai mult, dar într-o formă atrăgătoare, distrac-

tivă. Prin toate acestea am vrut să punem un accent mai mare pe păstrarea limbii noastre materne, pe păstrarea obiceiurilor, pe cinstirea a tot ce se leagă de noi, de viața noastră și chiar de a înaintașilor, a bunicii-
lor noștri. Tot în acest fel am vrut să ne pregătim de sărbători, să nu uităm colindele noastre frumoase și să le cîntăm împreună.

Victoria Cozma

O revistă de tineret sub stindardul Comunității Europene

Cu titlu plin de elan, cu copertă modernă și optimistă, cu conținut variat, iată, așa s-a prezentat revista ACUM, prin cele două numere care mi-au căzut în mîini. Răsfoindu-le, am citit articole variate despre circumstanțele românești în pragul intrării în structurile europene. Iar această amplă tematică de actualitate este tratată din optică particulară, tinerească. Educație pentru democrație, Dosarele de tranziție, Documente europene – sînt capitolele mari din economia numerelor. Revista editată în cadrul unui pro-

iect realizat cu sprijinul Comunității Europene, sub egida Fundației Naționale pentru România de Pretu-

tindeni are colaboratori tineri români din toată lumea, teoretic vorbind. În realitate, pe baza celor două numere citate, se constată preponderența colaborărilor basarabene și moldovenești. S-ar putea privi acest lucru și drept o „invitație la vals” pentru alți români din afara granițelor, care în acest fel ar primi o platformă de afișare, un spațiu publicistic în care s-ar putea confirma.

Cu siguranță că redactorii revistei s-ar bucura și de contribuțiile tineretului român din Ungaria sau Vovodina.

Iarna pe valea Gepișului

Afară ninge cu fulgi mari
Frumos e în ogradă
Chiar pomii goi s-au îmbrăcat
Cu haină de zăpadă.

Luncile cîndva cu flori
De-acum sînt doar albe
De multa neauă ce din zori
Într-una cade, cade.

Mulți copii gălăgioși
Pe uliți merg în grabă
Ei trag de sfoară bucușori
Săniuța lor cea dragă.

Fac mătănii prin zăpadă
Înfruntînd greul urcuș
Chiuind se strîng grămadă
Colo-n deal la derdeluș.

Acolo bucurie mare
Ca niciodat' la săniuș
Pe rînd vîrtej o iau la vale
Pe marele alunecuș.

Nu este foame, nici durere
Nu este frig ci-i bucurie
Pe-obraji roșii ce arată
O nesfîrșită veselie.

Dar vremea iată e tîrzie
Peste sat seara se lasă.
Copiii plini de voieșie
În cete se întorc acasă.

Georghe Vaida
(cl.8/A, Micherechi)

Premiu special pentru Moșul din Aletea

– Atmosfera sărbătorilor de iarnă se simte în întreaga lume. Și la noi în Ungaria, la Nyíregyháza s-a organizat în ultimele zile ale lunii noiembrie un nou concurs de frumusețe al Moșilor. După cum știți, și noi avem Moș Crăciunul nostru, în persoana lui Gheorghe Bágy din Aletea.

– *Moșule, ne spunei și nouă cum s-a desfășurat acest concurs pe țară?*

Moș: La fel ca și în anul trecut. Cea de-a treia ediție a concursului a avut loc și în anul acesta la Nyíregyháza, în zilele de 30 noiembrie și 1 decembrie. Anul trecut m-am simțit foarte bine acolo și am ocupat atunci locul doi pe țară. Tocmai de aceea m-am hotărât să mă duc și anul acesta, pentru că m-a interesat cum va fi. A fost foarte frumos, au fost mai mulți Moși Crăciun, în total 18.

– *Moșii sosesc din toată țara?*

Moș: Da, de la Győr, Szolnok, Vác, din Aletea am fost eu, apoi din Nyíregyháza, din Debrețin, deci din toate părțile țării.

– *De anul trecut v-a mai crescut puțin barba. A contat asta pentru juriu?*

Moș: Apoi... prunci au fost în juriu... păi, cum le-o plăcut de Moș. Atâtea autograme a trebuit să dau, încât nu mai izbuteam să scriu, atâtea treabă am avut.

– *Și după ce puncte de vedere s-au acordat premiile?*

Moș: Eu cred că totul a

depins de prunci, de felul cum ne-au văzut ei, ce program a prezentat Moș Crăciun pe scenă. Eu am primit în anul acesta premiul special al juriului.

– *Ce program ați prezentat pe scenă?*

Moș: Puteai să faci orice. Eu am prezentat același program pe care îl făcusem și anul trecut, pentru că, din păcate, nu am avut timp să mă pregătesc cu ceva nou. Dar la anul mă voi duce cu un program nou.

– *Spuneți că nu ați avut timp. Probabil pentru că ați avut multă treabă ca Moș, aici, la Aletea. Ce programe veți avea pe 5 și 6 decembrie?*

Moș: În 6 decembrie mă voi duce la grădiniță și la școală, la pruncii din clasele 1-4, iar în 5 decembrie mă voi duce la Căminul Cultural, unde va fi o mare sărbătoare pentru toți copiii din Aletea.

– *Și sînt cuminți copiii din Aletea?*

Moș: Da, foarte cuminți. Am primit foarte multe scrisori de la ei, mi-au scris ce ar dori să primească, așa că vom vedea ce putem să facem.

– *Și care este adresa Moșului din Aletea?*

Moș: Moș Crăciun, 5742 Aletea, str. Mátyás király nr. 51.

– *Deci, aici să trimită copiii scrisorile, și după aceea veți vedea care copil a fost bun, care nu, și pe această măsură le îndepliniți dorințele?*

Moș: Așa va fi.

Iulia Kaupert

Tradițiile populare se mai pot reînvia

Filmele etnografice, proiectate la Seghedin, au adus exemple la încercările unor specialiști în drăzneți

Creațiile care documentează o anumită stare a culturii populare din România au fost realizate în îngrijirea Centrului Național de Cercetare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare. *Narcisa Știucă*, lectorul Universității din București, a sosit în orașul de pe malul Tisei, ca să susțină două proiectări de filme etnografice cu comentariu de specialitate, prima la Catedra de Etnografie, iar a doua la Catedra de Limba Română, inițiatora programelor. Scurtele filme documentare proiectate, la 4 și 5 decembrie, au fost realizate după 1990 nu numai pentru televiziune, ci, în general, pentru toată lumea.

Spre deosebire de moda vremii, aceste filme nu prezintă o lume idilică, ci dau niște semnale de alarmă. Ele ridică probleme care așteaptă rezolvare, încercând să stîrnească reacții din partea specialiștilor. Studenții și românii din Seghedin au putut urmări de pe peliculă cum își trăiesc credințele populare și obiceiurile români din diferitele zone ale țării, în condițiile cotidiene. Documentarele înregistrează starea în care se află tradițiile locale, care se întrușchipează în diferite forme și cu diverse trăsături specifice. Astfel, „fărșangul” dintr-o comună din județul Caraș-Severin dovedește influența altor popoare, dar dispune și de elemente noi, provenite din cultura epocii noastre. Un alt documentar deosebit, filmat în

tr-un sat din județul Dolj, ne introduce într-o lume tradițională, în care vestitul dans „Călușul” se mai practică împreună cu substraturile sale de credință populară. Însă călușarii din localitatea Izvoarele mai păstrează anumite elemente magice, care nu au fost descoperite și cunoscute nici de etnografi, deoarece prin divulgarea acestora, ele și-ar pierde din puterea supranaturală.

Un alt film documentar ne-a prezentat un experiment original. Profesorul Catedrei de Etnografie a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu s-a angajat la animarea și reconstituirea anumitor obiceiuri locale în mai multe sate din sudul Transilvaniei. În ajutorul profesorului *Ilie Moise*, născut în satul Cut din județul Alba, au venit numeroși studenți, stînd în fruntea acestei mișcări cu consecințe excepționale. Efectul este că în localitatea Cut și în alte comune, pe baza înregistrărilor din trecut și cu ajutorul generației în vîrstă, de cîțiva ani se practică iarăși obiceiurile autohtone, dispărute din practica tradițională cu trei-patru decenii în urmă.

Filmele Centrului Național de Conservare și Valorificare a Tradițiilor și Creației Populare, proiectate și la Seghedin, au fost premiate la festivaluri din România și Franța, iar unele dintre acestea pot fi vizionate și pe canalele Televiziunii Române.

Ștefan Crăsta

Program folcloric la Școala românească din Bătania

La 5 decembrie, Școala generală românească din Bătania a organizat un program folcloric pentru elevi și părinți. În cadrul serbării, atît clasele din cursul inferior, cît și cei din cursul superior s-au pregătit cu cîte un mic program cultu-

ral, fiind instruiți de soții *Irina și Ioan Ruja*. Astfel s-au interpretat pe scenă dansuri populare românești, scenete românești și ungurești și dansuri de majorete. Copiii au primit și cîte-un mic cadou de Moș Nicolae.

O surpriză pentru copiii din Otlaca

Săptămîna trecută, la 4 decembrie, cu o zi mai devreme, Moș Nicolae a sosit cu cadourile lui la copiii din Otlaca-Pustă. Cu ajutorul Autoguvernației Românești din această localitate bichișeană, 75 de bebeluși și copii pînă la vîrsta de 14 au primit cîte-un pachetel de Moș Nicolae, cadou care a adus multă bucurie în inimile celor mici.

Bunica a ținut de șaizeci de ani, de când s-a măritat, socotelile casei. Într-un registru trece toate cheltuielile zilei, câți bani a trebuit să dea sau cât a încasat, căci vinde lapte sau alte priso-uri ale gospodăriei bogate, iar la sfârșitul lunii face adunarea.

Îi cunosc scrisul ei de șco-

Anton Holban

Bunica se pregătește să moară

Întii, socoteli, ca să ajungă lemnele de ars pentru toată iarna. Și puțin după aceea:

(Manșetele care de la moartea lui stau mereu pe masa de toaletă.)

– Dar de ce nu te odih-

– Și vrei să pleci imediat?

– Dacă mă așteaptă prietenii...

Și într-adevăr, pe fereastră se vedeau oameni cunoscuți cu care făcuse bunicul politică, zeci de ani: Brătienii, Sturdza... Era și vataful moșiei, Ion Hărmanescu. Cu toții morți.

Dar bunicul a făcut o invitație:

– Nu vrei să vii și tu cu mine?

– Nu!

– N-a vrut bunica să meargă!

Bunica se teme de moarte! Degeaba se gîndește că bunicul, tovarășul ei de toată viața, o așteaptă și chiar se miră de atîta întîrziere. Gîndul că o să-și părăsească toată munca ei și bucuriile, o chinuie. Sub pămînt, pe un drum pe care nici nu obișnuia măcar să se plimbe. Și apoi ea a fost toată viața o realistă, nu-i place să vorbească de ce crede că se întîmplă dincolo. Dar mari nădejdi nu are. Cu toate că e fată de popă – ca și bunicul – n-am văzut-o ducîndu-se la biserică. Bunicul, care era episcop la Adormire, se ducea numai ca să se așeze la locul de onoare, sau la sărbători, ca să-și ducă nepoții și să se mîndrească cu ei. Dar cînd venea omul cu hîrtii bisericești pentru semnat, și-l tulbura în timpul prînzului, se indigna cu toată seriozitatea.

Eu știu că bunica se teme

de moarte, cu toate că ceilalți se prefac că nu pricep, sau nu le place să facă astfel de observații, căci ar fi obligați la consolări anevoioase. Dar eu îi spun bunicăi, o dată cînd sîntem numai noi, buni prieteni – bunica și nepotul – (și-i spun numai ca să o mîngîi, sau mai ales pentru că nimeni – cu toate că ceilalți sînt mai apropiați de vîrstă cu mine – nu este de o mai perfectă tovarășie?):

„Bunico, sînt bolnav rău!”

Oricît ar părea de ciudată această mărturisire de la tinerețea mea, și oricît nu s-ar vedea, e adevărat. Cei care bănuiesc ceva cred că e numai o stare de nervi. Am dureri mari, precise, și nici unul din atîția doctori însemnați nu înțelege de ce sufăr. Rețetele și consultările lor mă costă bani mulți și nu-mi sînt de nici un folos. Nu am puțină unei clipe de nădejde, căci zilnic, la fiecare oră, sînt forțat să-mi aduc aminte de tragedia mea. Unul mi-a spus că fac echilibristică cu moartea. Așa sînt oamenii de nepricepuți, incapabili să ghi-cească ceva. De o bucată de vreme, nu mai sper nimic. Au trecut destui ani, la fel de sumbri, am epuizat și doctoriile și rețetele. O să se termine totul curînd, nu mai am nici o îndoială. Și de altfel nici eu nu mai pot trăi în felul acesta. M-am deprins puțin cu aceste gînduri și-mi inchipui că nici o hotărîre nu mi-ar fi prea grea... Cu tine o dată, oricît de ciudată ar părea tovarășia, o bătrînă și un tînar. Amîndoi, ca în grădină, bunica și nepotul, prin cer și nouri, mai departe, la bunicul...

(Revista Fundațiilor, an.I, nr. 11 noiembrie 1934, vol. Halucinații, 1938.)

lar cuminte, numerele bine făcute și, în dreptul lor, numele cheltuielii: zahăr, grăunțe, pui... Își duce măsuta în fața ferestrei, călimara familiară, registrul și apoi foarte serioasă, neplăcîndu-i să fie întreruptă, cu spatele spre ușa deschisă pe lîngă care noi trecem, scrie. Tante Gina a găsit registrul cu toate socotelile și, spre surprinderea ei, la capătul numerelor, sub linie, nu se făcuse adunarea pentru luna trecută. Bunica a explicat:

„Știi tu, nu mai pot face bine adunarea. Uit numerele trecînd de la unul la altul. Dar mi-am zis: de ce e nevoie să o mai fac?”

I-a trebuit atîția ani buni-cii ca să înțeleagă că nu-i nevoie neapărat să-și adune cheltuielile. În fiecare lună, o transformare în viața ei.

„Ce ți-ar părea ca la anul să nu mai ai bunică?”

Bunica a privit viața drept în față și a spus lucrurilor pe numele lor. N-a avut nici o superstiție și i s-a părut ridicol că cei mai tineri se sperie de numărul 13 sau de ziua de marți. Astfel, mi s-a părut curios un vis al ei pe care mi l-a povestit astăzi dimineață, fără legătură cu structura ei sufletească.

Parcă sosise bunicul, grăbit, îmbrăcat de plimbare, cu pălăria, pardesiul și bastonul.

– Asta m-a făcut să mă trezesc (tot în vis) și să-l întreb ce caută, că doar îl ști-am în călătorie pentru mai multă vreme.

Bunicul a răspuns:

– Mi-am uitat manșetele și am venit să mi le iau.

nești? Căci trebuie să fii obosit...

– Nu. Doar eu pot să merg într-o clipă oriunde vreau. (Ce mult îi plăceau odinioară călătoriile!)

Scrisoare de mulțumire

Dau curs împlinirii unei datorii care mă onorează: exprimarea recunoștinței și a mulțumirilor mele, pentru ajutorul primit în decursul ultimilor ani, față de toți acei specialiști, îndrumători, interlocutori și prieteni, fără de care teza mea de doctorat – *Fenomenul povestitului la românii din Ungaria. Interculturalitate și imaginar etnic* – nu ar fi putut ajunge în faza susținerii publice.

Îmi revine plăcerea de a-i aminti (într-o ordine aleatorie) pe cei care m-au sprijinit moral și profesional, asigurându-i de prețuirea sinceră a acestui ajutor și de dorința necondiționată de a-l înapoia înzecit: dr. Gheorghe Petrușan și colec-

tivul Catedrei de Română din Seghedin; dr. Maria Berényi și Institutul de Cercetări din Giula; Florica Santău și toți acei chitighăzeni cărora le respect dorința și nu-i numesc; muzeografele Emilia Martin și Elena Csobai; folcloristul Alexandru Hoțopan; preotul Aurel Becan și familiile Mărienuț și Hidișan, din Cenad; Adam Bauer și Redacția de limbă română a Radiodifuziunii din Seghedin; Eva Iova și întreaga redacție a săptămânalului românesc, precum și toți cei care au cercetat, au publicat și mi-au comunicat date, studii și îndrumări cu privire la limba și situația comunității românești din Ungaria.

Mihaela Bucin

În general, o stațiune de aer curat este un loc mai mult sau mai puțin pitoresc, unde te plictisești, pînă la înecăciune, dacă nu știi danța ca să poți respira seara praful din salonul de bal de la Kurhaus. Însă astă-vară, fiind osîndit să respir o lună aer curat chiar dacă nu știu danța, am avut norocul să petrec împreună cu un tip de om foarte eludat, un fel de maniac și aș fi nedrept dacă aș zice că am petrecut prost. E adevărat că pînă la urmă, cu cîteva zile înainte de a ne despărți, începuse să mă cam obosească cu atîtea – cum să zic? – cu atîtea prostii, dar cele două-trei săptămîni de la-nceput nici nu știu cînd trecură, atît mi se părea timpul de interesant.

Mai întîi era un om foarte cumsecade – ungur. Pentru un român ordinar ca mine, adică nu un extraordinar român, se găsesec și printre unguri foarte cumsecade oameni: vreau adică să spun că un român cît de ordinar se deosebește în aceasta mult de ungurii imbecili – sînt mulți de aceștia și la unguri – care nu ar fi-n stare să admită că se pot găsi și printre români oameni cumsecade afară de românii renegați din regatul maghiar, care acolo sînt considerați ca oameni cei mai cumsecade.

Deși eram cu ungurul meu totdeauna alături de toplito (așa se zice pe ungurește table d'hôte), deși în cursul zilei ne întâlneam mereu la promonat (promenadă, pe ungurește), și deși din parte-mi, comunicativ ca orice român ordinar, îi dedeam întruna ghes să-i fac cunoștința, nu era chip să mi-l apropiu. Instinctiv, mi-am dat seama că mi-l depărtasem: făcusem greșeala să-i adresez la masă cuvîntul în românește, el, om politico, mi-a răspuns destul de aspru: „Nem ertek kerem szepen!” (adică: nu-nteleg, mă rog, frumos).

Înțelegînd ce greșeală făcusem și dorind neapărat a-i face cunoștința, pe de altă parte, pricepînd de ce slăbiciune suferea omul meu, m-am gîndit la o stratagemă, care mi-a reușit, într-o dimineață, cînd ne-am așezat alături la cafea, după ce l-am salutat

Ion Luca Caragiale

METEAHNA...*

Caragiale în biroul lui

„Eroii mă persecută... Forfotesc în mintea mea... Vorbesc... Le văz gesturile; le aud cuvintele. Dar nu știu exact nici ce spun, nici ce vor face și, pe urmă, m-apuc să scriu, și-i las să-și spuie singuri păsul.”

I. L. Caragiale

frumos, i-am zis pe ungurește: „Bună dimineața poftesc!” Auzindu-mă, omul s-a transfigurat, de unde ieri sta posomorît cu ochii-n taler, acu deodată, radiind prieteșug din ochi, cu un zîmbet afabil, m-a întrebat în limba lui: „Dar domnul știe ungurește?” i-am răspuns că am știut puțin cînd eram copil, că acuma mai înțeleg ceva, dar am uitat aproape de tot să vorbesc... Pe urmă (la noroc, am încercat) am urmat să-i spun pe franțuzește cît îmi pare rău că, neputînd trăi printre maghiari, am uitat o limbă așa de frumoasă care mi-aminteste de copilărie și-mi face atîta plăcere cînd o aud vorbită mai ales de societatea cultă, sau de pe amvon, sau la teatru.

Omul meu s-a găsit că știe franțuzește mai bine decît mine, și, din momentul acela, am fost o lună nedespărțiți. Stratagema mea a prins: ce e drept, nu era decît pe jumătate infamă: numai în privința regretului că n-am putut trăi printre maghiari, în privința limbii însă, era numai puțin cam exagerată, și cunosc mulți români ardeleni culți de aceeași părere cu mine și care vorbesc limba – maghiară frumos cum mulți maghiari culți ar dori s-o vorbească.

Așadar, ne-am apropiat și ne-am împrietenit, și

nu-mi pare rău: am putut studia de aproape fenomenul ciudat al maximului de tensiune sufletească, cum adică o apucătură bună a omului, trecînd măsura, poate deveni pernicioasă, cum o virtute împinsă peste o anumită limită începe a fi o curată meteahnă.

Ungurul meu, așa om cumsecade, și inteligent, și cult, era în cazul acesta din urmă: întindea coarda patriotismului peste maximul de elasticitate; cînd vorbea, inima lui de maghiar, judecata lui de om trebuia să meargă să se culce, nu mai avea de ce să mai stea de vorbă.

Cîte minuni n-am auzit în patru săptămîni, pornite din inima patriotului maghiar! Le-aș mai putea ține minte pe toate? Cîteva

însă vor fi de ajuns să le rezum aici pentru a da o idee cititorului de meteahna mentală a tovarășului meu de cură la aer curat. Iată...

Mai întîi, maghiarul nu are nevoie de altă cultură decît de cultura maghiară; ceva mai mult: orice influență a vreunei culturi străine, mai ales europeană, este de-a dreptul păgubiitoare maghiarismului; de aceea trebuiesc descurajate, condamnate, persecutate chiar (la nevoie, cu mijloace violente) toate apucăturile de contact, fie pe cale publică, fie pe cale privată, cu vreun curent de civilizație nemaghiară.

Limbă?... numai cea națională maghiară!

Literatură?... numai cea națională maghiară!

Artă?... numai cea națională maghiară!

Știință? Tot așa.

În fine, idee, invenție, spirit, judecată, ra-chiu, vin, brînză, ardei, danțuri, costume, vite, capital, oameni, sfinți. Dumnezeu, ș.cl. ș.cl... toate, tot așa!

Apoi...

Maghiarul nu se teme de nimeni pe pămînt; contra lumii întregi, maghiarul luptă nepăsător, sigur de victorie... fiindcă... are încredere în Dumnezeul străbunilor săi... căci maghiarul în veci nu piere!

Dar... este un însă... Însă: maghiarul este, din nenorocire, mîncat de străini! De nemți, de jidani, de slavi, de țigani, de levan-

tini, de germanism, de franțuzism, de pesimism, în fine de fel de fel de vrăjmași care pot să-l... distrugă!

Și, se-nțelege, odată ce va fi maghiarismul distrus, firește: nu va mai exista, și dacă nu va mai exista maghiarismul, atunci lumea are să stea pe loc, n-o să se mai învîrtească pămîntul, soarele o să se stingă – cataclism universal! S-a isprăvit cu omenirea!

Pînă la dar însă, maghiarul meu avea aerul feroce și tonul tunător; dar de la dar însă încolo, lua aerul dulceag și tonul duios.

Așa m-a făcut să-mi petrec luna de vilegiatură într-un mod foarte plăcut.

Cu cîteva seri înainte de a ne despărți, cînd începuse să mă cam plictisească, mi-a vorbit despre tricolorul maghiar cu un avînt într-adevăr „înălțător”. Mi-a spus că el mîncă mai bucuros, și mai cu poftă chiar, săpun învelit într-o etichetă tricoloră maghiară decît cașcaval învelit în hîrtie simplă albă.

Și, amintiri, om foarte cumsecade... inteligent și cult... M-am gîndit: „Doamne, un om așa de cumsecade, așa de inteligent și de cult, ce așa meteahnă... ce ușor i-ar fi unui șarlatan, prost și incult, să-l ducă de nas și să-și bată joc de el!”

Și după ce m-am despărțit de bunul meu maghiar, mi-am zis: „Nu! Patriotismul lui e o meteahnă; nu mai e o virtute. Bine că ne-a ferit Dumnezeu pe noi, românii, de așa meteahnă!”

* defect, cusur, lipsă, imperfecțiune, slăbiciune, boală (DEX)

Haimanale, satul natal

Din povestirile lui Vasile Gurzău

Împăratu năfericit

(Snoavă)

No-apu o fost odată ca niciodată, o fost on împărat. Da' împăratu aista așe împărat o fost ca cielalet. Și aista o avut o domnie mare. Da' tă' rău s-o sințit, nu s-o sințit bine nicicum, că lui tă' mai mult i-o vu trebuit. Haba o avut iel dă tate ce i-o trebuit: dă mîncat, dă băut, hane, da' tă' nu s-o sințit bine. No-apu o gîndit că dacă iel îi împăratu, atunci barem și fiie sănătos. Da' tă' nu s-o sințit bine. No, perse, dac-o iel o fost împărat, or fost și doctori. Atunci iel o temat doctorii și-l coate că ce i-i baiu lui.

No-apu l-o cotate on doctor, apu zice că n-are iel nici on bai. l-o spus dară uarice, dacă l-o cotate. Da' asta nu i-o plăcut, așe că o temat p-altu doctor că și-l coate, da' dacă a ști mai bine și-l coate. Da' nici aista n-o aflat baiu, că doară nici n-o avut iel nici on bai, numa atîta că lui tă' mai mult i-ar fi trebuit dîcît cît o-avut. No-apu iară o temat on doctor. D-amu o gîndit că doctoru aista-i cel mai învățat dintră tă', coate și iel. Așe o și fost. L-o cotate doctoru aista și i-o și aflat baiu. D-apu o văzut că-i nămulțămît, uă nici nu mai știu io spune cum să zîc, numa că tă' mai mult i-ar fi trebuit dîcît cît are. Așe că haba îi iel împărat, iel îi năfericit, batăr că iel ar fi vrut să fiie fericit. Numa că iel n-o putut fi fericit! No, atunci zice doctoru cătă iel:

– Știi ce, înălțate împărate, dumnetale numa atunci ti tîmădi dacă ti sințî fericit!

– D-apu, – zice – cum să fiu io fericit, cînd tă' năfericit mă sințîsc.

– D-apu știi ce? Dacă ai afla, înălțate împărate, on uom fericit, care are și chimeșe, și i-ai cere chimeșe și u-ai luaa pă dumnetale, atunci dumnetale te-ai tîmădi și ai fi fericit.

No-apu, o gîndit împăratu, că asta u-a prăbăli, leacu aista, da' dacă s-a tîmădi dă iel.

No-apu iel, ca împărat, o dat poruncă la cătane că și margă dîn sat în sat, dîn casă-n casă, că și-ntrebe că cine-i fericit. Și dac-or afla unu, și-i ceară chimeșe și ș-o-aducă la-mpîrat.

No, s-or dus cătanele dînt-o casă-n alta, dînt-on uărăș înt-altu, dînt-on sat înt-altu, pătălocu dară.

– Bună zuua!

– Bună zuua! – zîc iște.

– No, dară – zice – da cum vă sințî?

– Noi nu sîntem fericit!

Să duc mai dăparte:

– Fericit sîntef?

– Noi nu sîntem fericit!

În acărcare parte or mărș cătanele numa cu uoameni năfericit s-or întălnit. Cu așe uoameni cum o fost și-mpăratu, năfericit.

No-apu dup-ace or mărș cătanele înt-on sat așe sclăbuț. Acolo, așe la marjine satului, o fost o căsuță acoperită cu nadă, cu paie. No-apu ș-acolo s-or băgat. D-apu amu iera tumna așe sară, apu o trebuit să-ș coate și ceva culcuș. No-amu, cum s-or băgat în casa acie re, acolo gazda o fost în ptele goală, dară fără chimeșe pă iel. Apu iel tumna să ruga. Cătanele numa să uitau că ce face ista. No-apu or așteptat pînă o gătat cu rugăciune:

– Bună sara!

– Bună sara!

– D-apu, – zice – ce faci uomule?

– D-apu, – zice – mă rog, – zice.

– Apu dumnetale iești fericit?

– Da!

– No, da' tă' am aflat odată on uom care-i fericit, – zice – că împăratu nost îi năfericit, – zice – apu noi am vînit dîn sat în sat, dîn casă-n casă, numa și aflăm on uom fericit. D-apu pîn-amu n-am aflat uom care ar fi fost fericit. Apu fă bine și ne dă chimeșe ș-o ducem la împăratu nost, ș-o ieie pă iel, că și fiie și iel fericit.

– D-apu, – zice – io n-am chimeșe, așe că nu i-o poci da! – zice.

– Și dumnetale iești fericit?!

– D-apu dîrce n-aș fi fericit? – zice. – Har Domnului, io-s sănătos, n-am nici on bai!

No-apu cătanele s-or dus la împărat posomorît că n-or putut duce chimeșe, că no fo' chimeșe.

– No, bună zuua, înălțate împărate.

– Bună zuua. No, ce-i dă nou?

– D-apu, – zice – noi am aflat on uom sărac aci ș-acî, – zice – înt-o casă re șede. Sara

ne-am băgat la iel și ne culcăm la iel. Apu, – zice – uomu sărac tumna să ruga. Cînd o gătat, l-am întrebat că ce face?

– „D-apu mă rog” – zice. – „Apu dumnetale iești fericit?” l-el – zice – tare fericit să sințîste. Apu noi i-am cerut chimeșe, și ne-o deie noauă, și ț-o aducem dumnetale, ș-o ieie pă dumnetale chimeșe lui, da' iel zice că n-are chimeșe.

– N-are chimeșe? – zice împăratu cătă cătane. – Apu ș-așe să sințîste fericit? Apu io cîte chimeși am și ce știu io mai ce, și tă' nu-s fericit!

Apu împăratu s-o pus pă gînduri. Și n-o mai vrut mai multe. Pînă la urmă și iel s-o tîmădit ș-o dat har Bunului Dumnezo că amu-i fericit și că și chimeși are.

No-amu cu asta-i gata poveste.

(După culegerea
lui Samuil Domokos)

Anecdote din vechime

Podoabă leznă

Odată cineva l-o-ntrebat pă Kharillos că uare cei dîn Sparta dîrce îș păzăsc cu atîta grije păru.

– D-aceie – o fost răspunsu –, dăuarece dîntră podoabele capului pă păr treabă să teluiești mai puțin.

Răspuns înțelept

On preten l-o-ntrebat pă Thales că uare ce-o fost mai nante: zîuua uă noapte? Răspunsu lui Thales numa atîta o fost:

– Noapte o fost mai dăvreme c-o zî.

Bunurile altora

Pă filozofu Anakharisos l-o-ntrebat cineva: Dîrce-i aceie că oamenii în veci tă' să ponoslesc?

– D-aceie – l-o lămurit filozofu –, dăuarece pă oameni nu numa baiurile lor îi năcăjesc, ce și avere altora.

Căsniciie bună

Pă Theristokles l-o întrebat cineva că dîpă cine ș-ar mărta mai bucuros fata: dîp-on om sărac, da' cînstît, uă dîp-on găzduc năcînstît. Răspunsu o fost următoru:

– Mai bine aș aleje on fîcior care-i mai sărac și n-are bani, dîcît banii dă inde lipsește omu.

Am citit că...

Asară nu m-am sințî bine. M-o durut oleacă și capu, da' și șelele. Îm vine să cred că vreme asta mai rece, adecate frontu – cum să zice mai nou, – m-o adus baiurile, așe că dîpă ce-am cînat ce-am cînat, – că pre mult nici așe n-am sucuit să mînc sara, – apoi m-am mai uitat la știrile dă sară la televizor, dîp-aceie m-am și culcat. Da' somn nu m-o vînit pă uăti. Dîp-o vreme m-am gîndit să citesc oleacă, da' dacă așe m-a lovi somnu mai iute. M-am luat uătelarii, am cobîrlit pîntră uișagurile pusă d-o parte, numa că tare iute m-am dat sama cum că nici dă citite n-am pre mare voie, batăr că, cu una cu doauă, am dat dă năște știri dăstul dă întărsante, dîntră care pă una u-am și citit pînă-n capăt, dăuarece ctîar și titlu i-o fost ciudat: „Cel mai mare minicinos din lume”.

Pă scurt. Îi voarbă că înt-on oraș nu pre cunoscut dîn Anglie, nu pre dă dămult, s-o fînut o întrecere întră cii mai mare minicinoși dîn tate colțurile pămîntului. Dîntră poveștile scornite vi le-oî aminti numa pă cile mai întărsante, adecate pă cile care or ajuns să fie premiate, – înșirate așe cum le-am citit și io în gazeta românească. În lupta pîntru coroana dă reje a minicinoșilor unu o povestit cum o mărș iel călare păstă apa unui lac c-on motorbițicli, în vreme ce s-o și oprit pă cîteva minute să ceară on sfat bun dă la cel mai bun șofer dîn lume, care tumna să preumbla și iel p-acolo cu cînele lui d-o maje și jumătate. Altu o povestit cum o umblat iel în Africa, și

cum s-o întălnit iel acolo înt-o crîjmă cu cel mai vestit cîntăreț dîn lume care, ade-vărat să fie spus, îi mort amu d-on jumătate dă veac... și d-așe c-așe!

No-amu, io cu asta am și pus gazeta la loc, m-am băgat su' poplon, ș-am început a mă gîndi că uare dîntră a noști nime nu s-o prezentat la întrecere asta? Cujetînd la una ca asta, am început să-i înșir – perse, numa așe în gînd, – că, dîpă părere me, cui i-ar fi fost locu pă podiumu cîștigătorilor cu minciunile cu care o vrut să ne „păcălească”, dă pildă, cînd încă o fost ministru. Cred că mulț vă mai aduceț aminte dă ciressele dîn Chile și ce mai știu io cîte făgăduieli cu rod dă bucate minunate... și d-așe c-așe!

Da' avem noi și în familie noastă, a românilor dîn țară, mincinoșii noști. Îi d-ajuns să ne gîndim la vreme alegerilor, cînd și unii și alții ne-or făgădit luna și soarele, numa să-i alejem. Cînd apoi o vînit rîndu să să fiie dă cuvînt, or întors spatele cătă noi, adecate cătă cei ce i-am ales cu bună credință. Pildă nu v-oî aminti, că nu vreu să-m mai sporesc dușmanii, dîn care și miie mi s-or ajuns cîțva.

Cînd am ajuns pîn-aci cu cujetăriile mele, n-am putut să fac să nu mă gîndesc și la familie me, bunăuară că pîntră neamurile noastre n-aș afla uare pă cineva care ar merita să fiie trimăs la o întrecere în minciuni? Sîncer să fiu? N-oî fi. Gîndească cine ce-a vre...

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Fotbaliștii liceului românesc
în finala județeană

În fiecare an școlar se inițiază pentru tineretul școlilor medii Olimpiada de Fotbal în Sală. Săptămîna trecută sau desfășurat competițiile teritoriale la Bichișciaba, Gyomaendrőd, Giula și Orosháza. Echipa Liceului Bălcescu a participat, alături de alte patru echipe, la turneul din Giula, organizat la 4 decembrie. Jucătorii echipei noastre au întâmpinat competiția cu mari așteptări, deoarece acum două săptămîni, din cauza echipei incomplete, au suferit o înfrîngere într-un alt turneu de sală. De data aceasta, profesorii *Eva Moldovan* și *Mihai Cserhádi* au pornit cu o echipă completă și bine pregătită. Ceea ce a determinat evoluția bună a liceenilor români a fost prezența jucătorilor de bază. Conform așteptărilor, cele mai importante partide le-au disputat cu reprezentanții Liceului Erkel și a Școlii Profesionale Munkácsy. Totuși pe terenul de joc s-a putut constata altceva.

În cele 20 de minute jucate împotriva Școlii Profesionale Göndöcs B., liceenii noștri au evoluat mult mai bine decât adversarii, dar din păcate acest fapt nu s-a putut remarca și pe tabela de marcaj, care la finalul partidei a arătat scorul de 1-1. Ca norocul, elevii români au jucat mai concentrat și au cîștigat meciul cu scorul de 3-1, cu loviturile de departajare.

Meciul cu Liceul Erkel s-a încheiat cu 3-1 pentru fotbaliștii Liceului românesc, însă în timpul meciului s-au înregistrat și momente emoționante, faze palpitante. Atmosfera a devenit din ce în ce mai încălcată, culminînd în cele 20 de minute disputate cu școala profesională din Aletea. Acest joc s-a terminat tot cu rezultatul 1-1, și iarăși au urmat lovituri de la 6 metri. Și norocul din nou a stat de partea echipei românești, de această dată înregistrîndu-se un scor la limita de 5-4.

A urmat ultimul și cel mai important meci, contra echipei reprezentative a Școlii Profesionale Munkácsy. În prima repriză, jucătorii noștri au condus cu 3-0, dar emoțiile nu s-au terminat aici, deoarece adversarii, în numai cîteva minute, au reușit să înscrie de două ori. Însă la scorul de 3-2, liceenii români și-au revenit, marcînd de două ori. În acest fel au cîștigat și ultima partidă, de această dată cu scorul de 5-2.

Prin evoluția lor excelentă, elevii Liceului Bălcescu s-au calificat în faza finală pe județ care se va disputa la 15 decembrie la Bichișciaba.

Membrii echipei:

Adam Berke (5 goluri, golgheterul competiției), Vasile Petrușan (4), Vasile Szeip (4), Ioan Pătca (3), Benjamin Pop (2), Gabriel Kiss (portar), Ottó Puskár, Florin Forogău, Vasile Cozma și Barnabás Cseke.

Rezultate din grupă ale Liceului Românesc:

Liceul N. Bălcescu-Școala Profesională Göndöcs B. 1-1 (3-1)

Liceul N. Bălcescu-Liceul Erkel F. 3-1

Liceul N. Bălcescu-Aletea 1-1 (5-4)

Liceul N. Bălcescu-Școala Profesională Munkácsy 5-3.

După turneu am stat de vorbă cu Vasile Seip, unul dintre

cei mai buni marcatori ai echipei:

- Cel mai greu meci l-am avut cu alelenii. Ne bucurăm că am cîștigat turneul. Ar fi o adevărată minune să terminăm pe primul loc și la faza județeană, de unde ne-am putea califica în finala națională de la Budapesta.

- Cum vă pregătiți pentru următoarele confruntări?

- Fiecare zi avem antrenamente cu profesoara Eva Moldovan, iar seara, în timpul liber, ne antrenăm singuri.

MIC

Handbal

Româncele s-au calificat din
grupe la Campionatul European

După începutul foarte bun la Europenele din Danemarca, concretizat prin izbînzile în fața Austriei (27-21) și Suediei (30-25), reprezentativa pregătită de Cornel Oțelea și Aurelian Roșca a pierdut duminică seară meciul cu Iugoslavia (25-32). Scandinavele s-au clasat pe ultimul loc în grupa A și nu au reușit să treacă în seriile semifinale ale competiției, motiv pentru care echipa română merge mai departe cu două puncte, cu două mai puțin decât Iugoslavia și Danemarca.

„Pentru a avea șanse să intrăm între primele patru echipe, trebuie să învingem toate cele trei adversare pe care le vom întâlni în grupa semifinală. Dacă veți crede în șansele voastre și dacă veți evolua colectiv, așa cum ați făcut-o în primele două partide, putem bate Danemarca, Franța și Ucraina”, le-a transmis luni seara, în vestiar handbalistelor tehnicianul Cornel Oțelea, încercînd să le ridice moralul. Aceasta a fost situația la încheierea ediției noastre de marți, după masă. Turneul final a continuat chiar

marți, cu partidele din două grupe, formate din cîte 6 echipe. Mai jos redăm starea clasamentului, la 10 decembrie, iar cu rezultatele finale revenim peste o săptămîină.

Clasament grupa
semifinală 1

1. Iugoslavia	4 p.
2. Danemarca	4
3. Franța	2
4. România	2
5. Ucraina	0
6. Austria	0

Clasament grupa
semifinală 2

1. Ungaria	4 p.
2. Norvegia	4
3. Cehia	2
4. Rusia	2
5. Slovenia	0
6. Germania	0

Primele două clasate în fiecare grupă se califică în semifinale. Echipele care ocupă locurile 3-6 vor juca meciuri de clasament.

Ștefan Crăsta

Fotbaliștii români fac o impresie bună

Spre sfîrșitul sezonului de toamnă și-a revenit și echipa din Bichișciaba

Jucătorii români au făcut o impresie bună în sezonul de toamnă al Campionatului Național de Fotbal. Cu cîteva luni în urmă, la începutul ediției 2002/2003 am putut observa că din ce în ce mai mulți fotbaliști din România au vrut să-și continue cariera în țara noastră. A fost un lucru îmbucurător că nu numai jucători mai puțini valoroși, ci și fotbaliști care apoi - pe parcursul sezonului de toamnă - și-au demonstrat valoarea.

Atacantul echipei din Debrecin *Marius Șumudică*, de pildă, și în clasamentul golgheterilor ocupă o poziție bună, dar și acei fotbaliști români care de mai puține ori s-au evidențiat înscriind goluri au devenit jucători de bază în echipele lor. Formația MTK Budapesta deja nu se poate închipui fără mijlocășul *Daniel Rednic* care s-a încadrat excelent în linia de mijloc al acestei echipe. Tot atît de bine s-a încadrat atacantul *Valentin Miculescu* în formația reprezentativă a județului Bichiș, Békéscsabi Előre, deși el a fost și criticat de antrenorul *Garamvölgyi Lajos*, din cauza comportamentului de la an-

trenamente. Și dacă vorbim despre echipa din Bichișciaba, trebuie menționat că ea a început sezonul cu antrenorul *Pásztor József* care apoi, după patru etape, și-a dat demisia din cauza evoluției slabe a echipei. El a fost urmat pe banca tehnică de *Sikesdi Gábor*, care a condus echipa într-o singură partidă. Este vorba despre meciul de pe teren propriu contra formației Kispest, meci cîștigat surprinzător de clar, cu scorul final de 4-0. După aceasta a fost ales ca antrenor *Garamvölgyi Lajos*, însă nici cu conducerea noului antrenor echipa nu a reușit să obțină rezultate mai bune. Chiar a urmat o perioadă foarte grea, în care echipa a suferit mai multe înfrîngeri consecutive.

Abia spre sfîrșitul sezonului au început să vină și rezultatele. Acest lucru cred că se datorează, cel puțin în parte, și atacantului *Keresztúri András*, care după o accidentare gravă din această perioadă, a început să joace din nou cu regularitate. Și nu numai a jucat, ci a și înscris mai multe goluri foarte importante. Șirul victoriilor a început cu meciul con-

tra campioanei din ediția trecută, Zalaegerszeg, meci disputat la Bichișciaba. Apoi spre marea surpriză și totodată bucurie a suporterilor, elevii antrenorului *Garamvölgyi* au cîștigat și la Budapesta contra echipei Fradi, au remizat cu Siófok și, în fine, după o partidă pierdută cu Kispest, echipa a cîștigat și în ultima etapă la Székesfehérvár, cu scorul final de 1-3. Deci, în aparență, terminarea sezonului a venit într-un moment neoportun pentru echipa din Bichișciaba, care după mai mult timp, în sfîrșit, a reușit să se miște de pe ultimul loc.

Cu antrenorul *Silviu Iorgulescu* din Bichișciaba am vorbit despre acest aspect. Dînsul a accentuat însă și alte lucruri: „Cu aceste victorii și puncte acumulate spre sfîrșitul sezonului avem un avantaj psihic, deoarece nu de pe ultimul loc va trebui să începem sezonul de primăvară. Dacă în timpul iernii vom reuși să întărim lotul, vom avea șanse reale de a rămîne în prima divizie, de a lupta cu succes împotriva retrogradării”.

A. Bauer

Volei

Cupa Ady la volei a fost cîștigată
de fetele Liceului Bălcescu

Asemănător evoluției băieților la fotbal, și fetele de la Liceul românesc „N. Bălcescu” au adus o victorie nouă în palmaresul școlii. Elevele din lotul reprezentativ al școlii au cîștigat Cupa Ady, desfășurată la data de 20 noiembrie, la

Șercad. Profesoara *Eva Moldovan* a întocmit următoarea echipă: *Silvia Ardelean*, *Orsolya Pátcaș*, *Nicoleta Ruja*, *Eva Petrușan*, *Ágnetta Petrușan*, *Adriana Marc*, *Marta Cioca*, *Noemi Jámbar*, *Ágnetta Lővei* și *Maria Bordaș*.

Cozma

ROMÂNIA

Luni 16 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 9.00 Surprize, surprize... (R) 9.55 Avanspremieră 10.00 Surprize, surprize (R) 10.50 Avanspremieră 10.55 Surprize, surprize (R) 11.30 Bravo, Bravissimo (R) 12.00 Avanspremieră 12.05 Bravo, Bravissimo (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 14.55 Jurnal 15.00 Cronica 16.30 Vitrina lui Leo 16.55 Știri 17.00 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 Calea de mijloc 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesiioniștii 23.00 Documentar (R) 0.15 Iartă-mă! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră (R) 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Profesiioniștii (R) 3.00 Calea de mijloc (R) 4.00 Poveste fără sfîrșit (R) 5.00 Teazar folcloric (R).

Marți 17 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Iartă-mă! (R) 11.00 Curat Caragiale! Parol! (R) 11.05 Telemicroclopedia (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect! (R) 12.15 Serial (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 15.00 Cronica 16.00 Corect! (R) 16.05 Serial. Aglomerație în garaj 16.55 Știri 17.00 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Secretul din Sahara III. 20.55 România 1... și strada 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Crime în cetatea filmului 23.50 Drepturile omului (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film (R) 2.50 România 1... și strada (R) 2.55 Film serial (R) 3.45 Vitrina lui Leo (R) 4.40 România 1... și strada (R) 4.45 Corect (R) 4.50 Seară bună!

Miercuri 18 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Seară bună! (R) 11.00 România 1... și strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! 11.10 Serial (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucurile muzicii 14.55 Jurnal 15.00 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial 16.55 Avanspremieră 17.00 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Secretul din Sahara IV. 20.50 România 1... și strada 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturna artelor 23.30 Marele Jazz 0.30 Puncte cardinale (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film (R) 2.50 România 1... și strada (R) 2.00 Film Hamlet 3.50 Vitrina lui Leo (R) 4.40 România 1... și strada (R) 4.45 Corect (R) 4.50 Seară bună! (R).

Joi 18 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Seară bună! (R) 11.00 România 1 și... strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! (R) 11.10 Serial (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Documentar 14.00 Eveniment 14.55 Jurnal 15.00 Conviuții 15.30 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. 16.50 Știri 17.00 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Starea națiunii 20.00 Film. Butugura 22.45 Tragerrile Joker și Loto 22.15 Jurnalul de noapte 22.45 Interes general 23.30 Eveniment (R) 0.45 Documentar (R) 1.15 Jurnal (R) 2.05 Avanspremiera 2.10 Curat Caragiale! Parol (R) 2.15 Film (R) 4.10 Vitrina lui Leo (R) 5.00 Marele Jazz (R).

Vineri 20 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Starea națiunii (R) 11.00 România 1... și strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! (R) 11.10 Serial (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect ! 12.15 Serial. Pasuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Drepturile omului 14.25 Tribuna partidelor parlamentare (R) 15.00 Conviuții 16.00 Serial. Aglomerație în garaj 16.35 Avanspremieră 16.55 Conferința de presă 17.40 România politică 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Ploaia de stele 20.00 România 1... și strada 20.05 Ploaia de stele 21.05 Avanspremieră 21.10 Serial Criminaliștii 22.00 Jurnalul de noapte 23.30 Film Intrusa 0.20 Vector III (R) 1.20 Jurnal (R) 2.10 Serial (R) 3.00 Ploaia de stele 3.55 România 1... și strada (R) 4.00 Ploaia de stele 5.00 Puncte cardinale (R) 5.30 Teleshopping.

Sîmbătă 21 decembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Desing 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Multumesc! 14.00 România 1... și strada 14.05 Multumesc! 15.00 Poveste fără sfîrșit 16.00 Ora G 16.35 Știri 17.00 Telemicroclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Surprize, surprize... 20.00 România 1... și strada 20.05 Surprize, surprize 21.00 România 1 și... strada 21.05 Surprize, surprize 22.00 Jurnal (R) 22.15 Film. Omul care pînge 0.15 Ora G (R) 1.15 Jurnal (R) 2.05 Desing (R) 2.35 Auto Club (R) 3.05 Debut 50 plus (R) 4.00 Istorie polemică (R) 4.45 O vedetă populară (R) 5.30 Teleshopping.

Duminică 22 decembrie

6.00 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Minitop! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Teazar folcloric 12.00 Ultima ediție 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Galaxia Tineretului și Sportului 14.50 Zona publicitară 15.20 Deștept și bogat 16.20 Bravo, Bravissimo! 17.00 Știri 17.05 Bravo, Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Puterea iubirii 21.25 Tragerile Loto 6/49 și noroc 21.35 Andreea Marin la Hollywood 22.00 Jurnalul de noapte 22.20 Documentar (R) 23.15 Bravo, Bravissimo! (R) 23.50 România 1... și strada (R) 23.55 Bravo, Bravissimo! 0.50 România 1 și... strada (R) 0.55 Jurnal 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! 2.00 Ultima ediție (R) 3.00 Descurcă-te singur! (R) 3.30 Spectacolul lumii 4.00 Deștept și bogat (R) 5.00 Telemicroclopedia (R).

TVR

Luni 16 decembrie

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Străini în țara făgăduinței 7.00 Bărbați, la cratiță! (R) 8.00 Veni, Video, Vici! 8.20 Ferma (R) 9.25 Primul pas 10.20 Poesis 10.23 Cronici votive (R) 11.00 Știri 11.05 Splendorile naturii (R) 12.00 Zestrea românilor (R) 12.40 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Paradisul de lângă noi (R) 15.30 Eco 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Răscruți 17.05 Desene animate (R) 18.05 Serial Familia și legea 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Documentar 20.00 Știri 20.05 Serial. Locuință pentru doi 20.40 Sport plus 22.05 Teatru. Gilceava zeilor 0.10 Știri 0.15 Poesis 0.25 Documentar (R) 0.55 Fețe! 1.00 Serial (R). Familia și legea 1.45 Televiziunea, dragostea mea! 2.50 Film (R). După recoltă 4.20 Splendorile naturii (R) 5.15 TVM Mesager.

Marți 17 decembrie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arca lui Noe 7.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.00 Afaceri la cheie (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cumințe 10.10 Poesis 10.20 Medalion de interpret (R) 10.50 Știri 11.00 Splendorile naturii 11.55 Lumea lui Chiț-Chiț (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 E dreptul tău 17.10 Desene animate 18.10 Serial Familia și legea 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.25 Documentar 20.00 Știri 20.05 Serial Locuință pentru doi 20.40 Film. Mușchetarul român 22.15 Remix 23.20 Știri 23.25 Poesis 23.30 Prețul succesului 24.00 Documentar (R) 0.30 Alea cu Ghimpi 0.45 Serial (R). Familia și legea 1.30 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 1.55 Eco (R) 2.25 Club Art (R) 2.55 Film (R). Mușchetarul român (R) 4.25 Documentar (R) 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 18 decembrie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arta apărării (R) 7.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.00 Afaceri la cheie (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cumințe 10.10 Poesis 10.20 Tradiții (R) 10.50 Știri 10.55 Documentar 11.45 Veni, Video, Vici! 12.00 Prietenii lui Piticot (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Atlas (R) 15.30 Documentar 16.00 Serial Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Afaceri la cheie 16.35 Afaceri la cheie 17.00 Zestrea românilor (R) 17.45 Alea cu Ghimpi 18.05 Serial. Familia și legea 18.55 Poesis 19.00 Pe urmele dragonului 19.30 Cavalerii legendari 20.00 Știri 20.05 Serial. Locuință pentru doi 20.40 Film. Mireasă de împrumut 22.25 Cauza și defectul 23.30 Știri 23.35 Poesis 23.40 Prețul succesului 0.10 Documentar (R) 0.40 Cavalerii legendari (R) 1.05 Serial (R). Familia și legea 1.50 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 2.15 E dreptul tău (R) 2.45 Film (R). Mireasă de împrumut 4.25 Documentar 5.15 TVM Mesager.

Joi 19 decembrie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Paradisul de lângă noi (R) 7.35 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.00 Serial (R). Locuință pentru doi 8.30 Afaceri la cheie (R) 9.00 Diminețile unui bărbat cumințe 10.10 Poesis 10.20 Afaceri la cheie (R) 10.50 Știri 10.55 Splendorile naturii 11.45 Cauza și defectul 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Siesta 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Puls 2002 17.10 Documentar 17.50 Fețe 18.05 Serial. Familia și legea 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Cronici de vacanță 20.00 Știri 20.05 Serial. Locuință pentru doi 20.40 Film. Hunter se întoarce 22.15 Din coasta Evei 23.15 Știri 23.20 Poesis 23.30 Prețul succesului 24.00 Documentar 0.30 Cronici de vacanță 1.05 Veni, Video, Vici! (R) 1.25 Serial (R). Familia și legea 2.10 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 2.35 Călătorind prin țară (R) 3.05 Film (R). Hunter se întoarce 4.30 Documentar (R) 5.15 TVM Mesager.

Vineri 20 decembrie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate 7.00 Eco (R) 7.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.00 Afaceri la cheie (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cumințe 10.10 Poesis 10.20 Puls 2002 (R) 10.50 Știri 11.00 Documentar 11.45 Din coasta Evei (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Televiziunea, dragostea mea! 15.05 Oprirea obligatorie 15.30 Camera de gardă (R) 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Călătorind prin țară 17.05 Club Art (R) 17.40 Desene animate (R) 18.10 Serial. Familia și legea 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Documentar 20.00 Știri 20.05 D'ale lu' Mitică 21.15 Cinematograful de artă. O înfîlînire 22.45 Veni, Video, Vici! (R) 23.00 Știri 23.05 Film. Pasiune și prejudecată 0.45 Remix 2.20 Serial (R). Familia și legea 2.50 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 3.30 D'ale lu' Mitică (R) 4.30 Documentar (R) 5.15 TVM Mesager.

Sîmbătă 21 decembrie

6.00 Desene animate (R) 6.45 Sport plus (R) 8.05 Arta apărării 8.35 Camera de gardă 9.05 Răscruți (R) 9.35 Desene animate 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. Mărul lui Newton 11.20 Arca lui Noe 11.50 Zestrea românilor 12.25 Planeta singuratică 13.15 Bărbați, la cratiță! 14.45 Știri 14.50 Acum este Maxima! 14.55 Fețe 15.00 Atlas 15.30 Documentar 16.05 Serial. Bonanza 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabără din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.10 Serial. Străini în țara făgăduinței 20.00 Știri 20.05 Film. Arborele genealogic 21.40 Știri 21.45 Concert 22.40 Serial (R). Bonanza 23.35 Cinematograful de artă (R) 1.00 Serial (R). Tabără din Alpi 1.30 Serial (R). În înaltul cerului 2.15 Serial (R). Un bărbat de succes 2.40 Serial (R). Străini în țara făgăduinței 3.25 Film (R). Pasiune și prejudecată 4.55 Serial (R). Mărul lui Newton 5.25 TVM Mesager.

Duminică 22 decembrie

6.00 Planeta singuratică (R) 6.50 Oprirea obligatorie (R) 7.15 Atlas 7.40 Tradiții 8.10 Cronici votive 8.40 Ferma 9.40 Desene animate 10.05 Prietenii lui Piticot 10.50 Serial. Mărul lui Newton 11.20 Paradisul de lângă noi 11.50 Alea cu Ghimpi 12.05 Comedia mutat 12.30 Medalion de interpret 13.00 Documentar 14.00 Gala Superlative VIP 14.30 Știri 14.35 Acum este Maxima! 14.40 Floarea din grădină 15.35 Poesis 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabără din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.10 Film. Căminul ideal 21.45 Film. Balanța 23.30 Știri 23.35 Documentar 0.25 Timpul trecut 1.15 Serial (R). În înaltul cerului 2.00 Serial (R). Un bărbat de succes 2.25 Alea cu Ghimpi 2.40 Serial (R). În fața instanței 3.25 Film (R) Arborele genealogic 4.55 Serial (R). Mărul lui Newton 5.25 TVM Mesager.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

16 DECEMBRIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

17 DECEMBRIE, MARȚI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

18 DECEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

19 DECEMBRIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămînii de Edda Ilyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

20 DECEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foaia românească” 11.55: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

21 DECEMBRIE, SÎMBĂȚĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

22 DECEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămînii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

18 decembrie 2002 (m1 ora 14.25)

Reluare: 21 decembrie 2002 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Programul în limba română vă relatează despre Simpozionul organizat la Giula de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria. Într-un alt reportaj se va prezenta o nouă autogovernare din județul Csongrád. La Macău trăiesc românii mutați din apropierea orașului. La sfîrșitul emisiunii cu ajutorul muzicii se va evoca atmosfera Crăciunului.

Realizator: **Tiberiu Boca**

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 17.00-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 16 decembrie 2002

16.30–17.00 EVAntai (Magazin pentru femei) 17.00–18.00 Teleaudiența 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Marți, 17 decembrie 2002

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba germană) 17.00–18.00 Spații subiective 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Miercuri, 18 decembrie 2002

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.30 Baschet masculin – Transmisiune de la Arad 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Joi, 19 decembrie 2002

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba sârbă) 17.00–18.00 Lege pentru toți 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Vineri, 20 decembrie 2002

16.30–17.00 Clubul de vineri 17.30–18.00 Pe fază 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Sîmbătă, 21 decembrie 2002

16.30–17.00 Românii de lângă noi 17.00–17.30 Muzica Viva 17.30–18.00 În prelungiri 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Duminică, 22 decembrie 2002

16.30–17.00 Locuri cu povesti 17.00–18.00 Un jurnalist dispărut – film realizat de Lucia Longin 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Muzică ușoară.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24 pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro
e-mail: ro@rri.ro
Tel./fax: 00401-3142118

UMOR

*Tineri căsătoriți la masă.
Soția: – Ți-a plăcut felul doi, dragă? L-am făcut din cartea de bucate.
Soțul: – Altădată, să folosești paginile. Coperta era cam tare.*

FM 92,1 MHz STEREO RADIO

VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax: 59-427372
E-mail: inbox@rve.net
– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultăți RVE non stop și pe Internet la: <http://www.rve.net>
TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

„Nu gîndească tăt omu,
c-a trăi cît pămîntu,
ș-a face ce-i gîndu...”

Motoul spectacolului extraordinar de la Micherechi, din seara de 2 decembrie, a fost luat dintr-o „horă” de-a lui Grigore Leșe, cunoscut rapsod al Țării Lăpușului, unul dintre puținii interpreți din România, care continuă să cînte muzică populară adevărată.

Cu cîteva săptămîni în urmă, pe această pagină v-am scris despre o deosebit de frumoasă zonă a Maramureșului, Oașul, care are un folclor specific și deosebit de valoros. Maramureșul, străveche vatră a dacilor liberi, cuprinde cinci subzone etnofolclorice, care se deosebesc între ele: Maramureș, Codru, Chioar, Oaș și Lăpuș. Aceasta din urmă a fost reprezentată în zilele trecute la Micherechi de către – credem noi – cel mai autentic interpret, Grigore Leșe, despre care

se spune că este și cel mai vestit interpret al cîntecelor cu noduri din Țara Lăpușului.

„La noi, cîntecelor li se spune hori” – le-a destăinuit micherechenilor cîntărețul din Lăpuș. În acest moment, fețele celor circa două sute de ascultători s-au înseninat, transmițînd următoarele: „Și la noi se horește”. Cred că acestea au fost clipele cînd Grigore Leșe a intrat în inimile oamenilor care-l ascultau. Continuînd „dialogul” cu publicul, Leșe a pus întrebarea: „Știți ce este cîntatul?”, dînd el singur răspunsul: „Cîntatul este o necesitate. Omul dacă nu ar cînta, ar muri. Este un har, este un noroc de la Dumnezeu. Cele mai profunde versuri care s-au spus vreodată despre muzică sînt următoarele: »Am noroc că știu

cînta, că-mi astîmpăr inima. Horile-s de stîmpărare, la omul cu supărare.»

Repertoriul lui Grigore Leșe cuprinde doine, cîntece de dragoste, cîntece de cătanie, colinde. Cei care au venit la concertul de la Micherechi pentru a asculta cîntece de petrecere, au trebuit să se înșele. Nu numai pentru că, fiind în postul Crăciunului, tot spectacolul a avut o atmosferă mai accentuată de sărbătoare, dar și pentru că, așa cum a mărturisit Grigore Leșe, „am căutat întotdeauna să interpretez cîntece care sînt aproape de sufletul oamenilor”. Am auzit la acest concert hori din diferitele etape ale vieții omului, ca de exemplu, nașterea, cătania, bătrînețea sau moartea, o variantă a baladei Miorița culeasă personal de Leșe, o cîntare despre Sfînta Maria, un cîntec despre Bucovina etc.

După Grigore Leșe, „horile de unul singur” sînt cele mai potrivite pentru a descrie starea sufletească a omului. Pe lîngă acest mod de interpretare, Leșe ne-a cîntat și cu un fel de fluier ciobănesc, cu tilinca. „Tilinca este însuși cîntecul lemnului”, crede Grigore Leșe. Horile interpretate de acest renumit artist al artei populare, al artei țărănești, ne-au dat singure răspunsul la acel mesaj pe care ni l-a transmis interpretul lăpușean, cum că „unii se slujesc de folclor, alții slujesc folclorul”. Grigore Leșe, cum le-a mărturisit și micherechenilor, nu cîntă la nunți, la petreceri. Arta moștenită de la țărănul român, dintr-o lume tradițională românească, o ridică la valoarea ei adevărată.

În același spectacol cu Grigore Leșe, dar nu în ordinea cum o amintim noi, a evoluat pe scena Casei de cultură din Micherechi și un cor de tineri macedoromâni, Ansamblul Coral „La steaua” din Constanța. Corul este condus de inimosul Toma Enache, poet, jurnalist, regizor (și poate nu ne-ar fi suficientă pagina de ziar să înșirăm cu ce se mai ocupă acest tînar de origine macedoromână). Acești tineri macedoromâni au venit să le reamintească românilor din Micherechi că

sîntem „neamuri apropiate” și că atunci cînd ne gîndim la Gojdu, la Șaguna și la alții, să nu credem că aceștia numai au fost și nu sînt... Privind fețele publicului ascultător, din primele frînturi, interpretate în graiul macedoromân, li s-a părut că nu înțeleg nimic, dar după fiecare cîntec ascultătorul a prins tot mai mult, pîrîndu-i-se pînă la urmă doar că se cîntă „într-o altă limbă românească”.

„Mie-mi trebuie înregistrările cu cîntecele macedoromâne. Vreau să le ascult și acasă, poate atunci voi înțelege și mai mult din acest grai.” – s-a adresat colegilor de la radio un micherechean, care a rămas încîntat în primul rînd de corul tinerilor macedoromâni.

„În sfîrșit, s-a făcut și la noi ceva de calitate, un lucru de care putem fi mîndri. A fost o recunoaștere adevărată pentru munca celor care lucrează pentru sat, consilierii, profesorii de la școală și educatoarele de la grădiniță, precum și ceilalți intelectuali, că am fost invitați la acest spectacol. Despre frumoasa recepție nici nu mai

pomenesc...” – ne-a mărturisit un pedagog în pensie.

„Unde l-ați găsit pe Grigore Leșe? A fost minunat! Și ce bine-i că tocmai atunci a venit la noi, cînd am avut oaspeți însemnați: episcopul, secretar de stat, diplomați români. Sper să mai avem astfel de bucurii și în viitor...” – a fost de părere un mare iubitor de muzică populară românească.

Toate aceste aprecieri le revin, pe lîngă organizatori, și sponsorilor locali, fără de care acest spectacol extraordinar nu s-ar fi putut realiza. Este o dovadă a maturității, după părerea mea, că la Micherechi nu se așteaptă să sosească fonduri din diferite concursuri, ci, în caz de nevoie, pun umăr la umăr și lucrează în comun. Ar fi bine să preluăm cît mai mulți acest obicei nobil.

Iar ca încheiere, iată ultimul dialog înainte de plecarea de la Micherechi: „Cînd mai veniți pe la noi, domnule Leșe?”, l-am întrebat. La care răspunsul a fost: „Nu cred că mai pot în anul acesta, dar în anul viitor cu siguranță.” Așa să fie!

E. Iova

Sincere mulțumiri

Cu deosebită recunoștință mulțumim consulului general Andrei Oancea, pentru încrederea și grija cu care se apropie de toți micherechenii și, în special, de noua conducere a satului. A fost o deosebită onoare pentru noi că reprezentanții Consulatului General al României de la Seghedin au venit să sărbătorească la noi Ziua Națională a României și să ne împărtășească bucuria țării noastre mame, cu prilejul invitării României la aderarea în structurile Alianței Nord-Atlantice. Inițiativa generoasă a Consulatului a fost dedublă de sprijinul venit din partea Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Arad, a directorului Adrian Șimon, pregătindu-ne sufletele de apropiatele sărbători de Crăciun. Concertul tinerilor macedoromâni și al renumitului Grigore Leșe va rămîne mult timp o amintire plăcută pentru toți micherechenii. Vă mulțumim din toată inima:

Teodor Martin, primar, Micherechi

FOAIA
românească
13 DECEMBRIE 2002
www.foaia.hu

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției afiș personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2002: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.